

Program Wychowawczo-Profilaktyczny
Liceum Ogólnokształcącego nr XVII
im. A. Osieckiej

SPIS TREŚCI

- I. Podstawa prawna
- II. Założenia ogólne
- III. Diagnoza potrzeb i zasobów oraz analiza wyników
- IV. Model absolwenta
- V. Profilaktyka w szkole
- VI. Cele ogólne i szczegółowe
- VII. Formy i sposoby realizacji celów
- VIII. Ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego
- IX. Zakres i przykładowe obszary modyfikacji
- X. Działania wychowawcze i tematy godzin wychowawczych realizowane na poszczególnych poziomach klas

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2024r. poz.737 ze zm.).
2. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.:Dz. U. z 2023r. poz.1939)
3. Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz.2151)
4. Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz.1162)
5. Ustawa z 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024r. poz.978 ze zm.)
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 22 stycznia 2018 r. z zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2020r. poz.1449 ze zm.).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz.1604 ze zm.)

II. ZAŁOŻENIA WSTĘPNE

Liceum Ogólnokształcące nr XVII im. A. Osieckiej przygotowuje uczniów do egzaminu maturalnego, a także do dalszego kształcenia w szkołach policealnych, pomaturalnych i na uczelniach wyższych. W liceum dbamy o wysoki poziom nauczania, przyjazny klimat oparty na wzajemnym szacunku i budowaniu dobrych relacji między nauczycielami, uczniami i rodzicami. Szkoła kształtuje środowisko wychowawcze sprzyjające realizowaniu celów i zadań określonych w prawie oświatowym oraz sprawuje opiekę nad uczniami odpowiednio do ich potrzeb, przyjmując założenie, iż pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość człowieka i najistotniejsze wartości jego życia jest rodzina. Działania podejmowane przez szkołę wspomagają i uzupełniają w tym zadaniu rodziców.

Niniejszy program wychowawczy LO nr XVII im. A. Osieckiej wychowanie pojmuje jako wspieranie młodego człowieka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które jest wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki. Dojrzałość fizyczną rozumiemy jako prowadzenie zdrowego stylu życia, dojrzałość psychiczną jako ponoszenie odpowiedzialności za siebie i współodpowiedzialności za innych, dojrzałość społeczną jako posiadanie konstruktywnego systemu wartości oraz poczucia sensu życia i istnienia człowieka.

Profilaktyka powinna obejmować trzy obszary: wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu trybowi życia, ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia oraz inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia. Powinnością każdego nauczyciela jest świadome i odpowiedzialne stymulowanie tego procesu.

Systematyczna praca z uczniami, rodzicami i instytucjami wspomagającymi musi być oparta o całościowy program wychowawczo-profilaktyczny i dydaktyczny, gdyż tylko wtedy wychowanie i kształcenie stanowiąć będzie spójną całość.

Celem szkoły jest wychowanie wszechstronnie dojrzałego człowieka, zaś podstawowym celem profilaktyki jest wspomaganie wychowania w kompensowaniu jego niedostatków. Wychowanie i profilaktyka są ze sobą ściśle powiązane. Wychowanie pełni nadrzędną rolę nadając sens profilaktyce. Profilaktyka poprzez swoje działania zapobiegawcze i korekcyjne tworzy warunki do sprawnej realizacji

procesu wychowawczego i nigdy nie zastąpi wychowania. Im mniej jest wychowania tym większa potrzeba profilaktyki.

Uznajemy, że społeczność szkolną jako formę wspólnoty stanowią uczniowie, ich rodzice oraz wszyscy pracownicy szkoły razem współpracujący w atmosferze wzajemnego zrozumienia i szacunku. Wspomagamy uczniów w odkrywaniu tego, co posiadają najwartościowszego w zakresie zdolności, talentów, umiejętności poznawczych, zainteresowań, ale również cech i przymiotów charakteru.

Zadania szkoły jako środowiska wychowawczego.

Szkoła:

➤ **zapewnia:**

- bezpieczny i harmonijny rozwój psychofizyczny uczniów;
- warunki do zdobywania wiedzy, rozwijania zainteresowań i pasji twórczych;
- pomoc pedagogiczną, psychologiczną oraz socjalną;
- podejmowanie działań wychowawczych w kierunku profilaktyki uzależnień;
- podejmowanie działań promujących zdrowy styl życia;
- podejmowanie działań zmierzających do podniesienia kultury osobistej i właściwego wizerunku zewnętrznego ucznia;
- przyjazną atmosferę;
- dostarczanie w procesie wychowania pozytywnych wzorców zachowań;
- bogatą i różnorodną ofertę zajęć gwarantujących zdobycie rzetelnej wiedzy i kluczowych umiejętności potrzebnych do kierowania własnym rozwojem;

➤ **przygotowuje:**

- do dalszej nauki poprzez podnoszenie poziomu nauczania;
- do funkcjonowania na rynku pracy;
- do rozumnego i odpowiedzialnego współtworzenia niepodległej i demokratycznej Polski;
- do udziału w życiu społecznym i kulturalnym kraju;
- do projektowania własnego rozwoju i życia, aby stało się ono bogatsze duchowo i wierne wartościom uniwersalnym;
- do odczuwania poczucia własnej wartości;
- do otwartości na odmiennosc poglądów;
- do brania odpowiedzialności za siebie, swoją pracę i stawiane sobie cele;
- przygotowuje działania wychowawczo-profilaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z Ukrainy

➤ **wspomaga:**

- uczniów w kształtowaniu ich świata wartości i moralności;
- dom rodzinny w procesie wychowania;
- samokształcenie i samowychowanie uczniów;
- inne podmioty wywierające wpływ na formowanie postaw, charakterów i poglądów uczniów.

- wspomaga uczniów przybyłych z Ukrainy, w zaadaptowaniu się do nowych warunków społecznych oraz wymagań edukacyjnych.

III. DIAGNOZA POTRZEB I ZASOBÓW ORAZ ANALIZA WYNIKÓW DIAGNOZY

W celu dokonania modyfikacji programu wychowawczo – profilaktycznego przeprowadzono diagnozę potrzeb i zasobów szkoły w oparciu o następujące techniki badawcze:

- obserwacje
- rozmowy z uczniami
- rozmowy z nauczycielami
- rozmowy z rodzicami
- analiza osiągnięć i frekwencji uczniów
- analiza dokumentów szkolnych dotyczących przeprowadzonych interwencji wychowawczych.
- ankiety przeprowadzone wśród uczniów, rodziców i nauczycieli

W wyniku uzyskanych informacji w oparciu o w/w techniki i źródła zdobyliśmy wiedzę na temat funkcjonowania szkoły w obszarze wychowania i profilaktyki. Zaplanowane działania są wynikiem dokonanej diagnozy problemów występujących w środowisku szkolnym oraz potrzeb i oczekiwań uczniów i rodziców oraz nauczycieli i pracowników szkoły.

Zebrane informacje dały podstawę do wyodrębnienia następujących problemów związanych z funkcjonowaniem uczniów w szkole:

- słaba frekwencja;
- dyscyplina w szkole;
- udział w zajęciach pozalekcyjnych;
- negatywne zachowania uczniów (arogancja, bezczelność, zachowania obsceniczne);
- brak zaangażowania uczniów na lekcjach;
- respektowanie prawa szkolnego;
- wizerunek ucznia;
- różne formy uzależnienia.
- przemoc w sieci

Ponadto nauczyciele zwrócili uwagę na nadmierne korzystanie przez uczniów na lekcjach z telefonów komórkowych i spóźnianie się uczniów na lekcje.

W wyniku przeprowadzanej ankiety i licznych rozmów z nauczycielami odnośnie sytuacji wychowawczej w szkole, ujawnione zostały następujące przyczyny pojawiających się trudności wychowawczych. Należą do nich :

- brak konsekwencji i jednolitego frontu działań nauczycieli w respektowaniu prawa szkolnego;
- brak konsekwencji nauczycieli w podejmowaniu ustalonych działań wobec ucznia po udzielonej naganie czy przeprowadzonej komisji dyscyplinarnej;
- brak kreatywności ze strony nauczycieli;
- brak płatnych zajęć pozalekcyjnych wspierających rozwój uczniów;
- negatywny wpływ mediów na młodzież, złe wzorce promowane przez media np. materializm, konsumpcjonizm;
- brak zainteresowania ze strony rodziców;
- uzależnienie od technologii informacyjnej;
- obniżenie autorytetu nauczycieli.

Jednocześnie nauczyciele ankiecie i w rozmowach wskazali działania, jakie należy podjąć, aby rozwiązać powyższe problemy. Jako szkoła chcemy:

- być konsekwentnym w stosowaniu postanowień i zapisów statutu przez wszystkich nauczycieli;
- często kontaktować się z rodzicami;
- przestrzegać prawa szkolnego, respektować regulaminy, statut szkoły;
- prowadzić rozmowy z uczniami, mające na celu rozpoznanie natury problemów oraz wskazanie na przyczyny, jak też pobudzenie do autorefleksji. rozpoznawać sytuację ucznia przez wychowawcę, monitorować problem i wyciągać wnioski na bieżąco;

- przyjmować wspólną strategię działania (nauczyciele, dyrektor i wicedyrektorzy);
- promować i dawać przykład w kształtowaniu uniwersalnych wartości jak: uczciwość, szacunek, prawda i służba drugiemu;
- pomagać uczniom w budowaniu swojego systemu wartości;
- pozytywnie motywować młodzież (ciekawe lekcje);
- organizować dla młodzieży spotkania ze specjalistami, lekarzami, policją;
- zaangażować uczniów w wolontariat lub inne zajęcia rozwijające zainteresowania i pasje;
- rozwijać nowoczesną bazę dydaktyczną.

Rodzice w ankietach i rozmowach wskazali następujące problemy wychowawcze w szkole:

- brak umiejętności współpracy uczniów w grupie koleżeńskiej;
- brak tolerancji;
- brak motywacji uczniów do nauki i aktywności w szkole;
- brak konsekwencji w podejmowaniu przez nauczycieli działań dyscyplinujących.

Przyczyny tych problemów rodzice upatrują w:

- braku dobrych wzorców i zasad postępowania w rodzinie;
- zaniedbania potrzeb fizycznych i psychicznych we wczesnym etapie rozwoju dziecka;
- uzależnieniu od technologii informacyjnej.

Rodzice wskazują sposoby radzenia sobie z wymienionymi problemami poprzez:

- rozmowy z uczniami;
- organizowanie spotkań ze specjalistami, policją;
- zachęcanie młodzieży do angażowania się w życie szkoły np. poprzez udział w pracy samorządu szkolnego czy wolontariatu.

Największy wpływ na poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole ma według rodziców:

- właściwie reagujący nauczyciel;
- pomoc psychologa i pedagoga;
- dobra atmosfera w szkole.

Wychowawca według rodziców powinien przede wszystkim:

- chronić uczniów przed zachowaniami ryzykownymi (papierosy, alkohol, narkotyki);
- czynić starania o życzliwą atmosferę w szkole;
- często kontaktować się z rodzicami.

Od szkoły rodzice oczekują przede wszystkim:

- rozwijania zainteresowań uczniów, wspierania ich indywidualnego rozwoju;
- rozwijania samodzielności, przedsiębiorczości i odpowiedzialności;
- przygotowania do dalszej nauki poprzez podnoszenie poziomu nauczania;
- rozpoznawania potrzeb uczniów i udzielania im pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Większość rodziców twierdzi, że uczniowie w szkole zetknęli się z papierosami i alkoholem, natomiast pojedyncze osoby, że również z narkotykami. Dużym zagrożeniem w opinii rodziców jest uzależnienie od technologii informacyjnych. W tym zakresie rodzice oczekują pomocy i podejmowania przez szkołę działań profilaktycznych. Uczniowie twierdzą, że większość z nich lubi swoją szkołę, ponieważ panuje tu przyjazna atmosfera i odbywa się dużo ciekawych przedsięwzięć. Większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie, rzadko zdarzają się w szkole przypadki agresji fizycznej, częściej agresji słownej. Problemem jest natomiast palenie papierosów. Uczniowie sporadycznie spotykają się z piciem alkoholu i zażywaniem narkotyków.

Od szkoły i nauczycieli uczniowie oczekują:

- dobrego przygotowania do egzaminów maturalnych;
- rozwijania zainteresowań;
- organizowania wycieczek szkolnych, wyjść do kina czy teatru;
- rozwijania umiejętności społecznych.

Podsumowując wyniki przeprowadzonych badań należy stwierdzić, że dla nauczycieli największy problem stanowi słaba frekwencja w szkole, natomiast rodzice uważają, że największy problem stanowi brak umiejętności społecznych uczniów. Obie grupy badanych wśród przyczyn pojawiających się problemów wskazują uzależnienia od technologii informacyjnej i brak konsekwencji w działaniu nauczycieli. Nauczyciele i rodzice uważają, że wśród działań naprawczych powinna znaleźć się rozmowa z uczniem,

konsekwentne przestrzeganie zapisów statutu szkoły, spotkania ze specjalistami i zachęcanie uczniów do rozwijania zainteresowań, angażowanie się w życie szkoły poprzez samorząd, gazetkę szkolną lub wolontariat.

Według nauczycieli, rodziców i uczniów o mocnych stronach szkoły świadczy fakt, że:

- uczniowie czują się w szkole bezpiecznie;
- w szkole panuje dobra i przyjazna atmosfera;
- w szkole podejmowanych jest wiele inicjatyw i działań wychowawczych rozwijających różnorodne zainteresowania uczniów;
- w szkole kształtowane są postawy patriotyczne i obywatelskie;
- szkoła współpracuje z różnymi instytucjami;
- szkoła rozwija talenty artystyczne;
- młodzież naszej szkoły angażuje się w działania prospołeczne takie jak: samorząd czy wolontariat szkolny;
- w szkole jest niskie zagrożenie od narkotyków i alkoholu;
- w szkole incydentalnie zdarzają się akty przemocy;
- wychowawcy są zaangażowani w pracę wychowawczą;
- w szkole prowadzonych jest wiele działań związanych z profilaktyką nałogów;
- szkoła zapewnia pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

Wychowanie i profilaktyka ukierunkowane są na różne cele: wychowanie służy wspieraniu wychowanka w rozwoju, zaś profilaktyka to interwencja kompensująca niedostatki wychowania. Ważne jest to, co łączy profilaktykę i wychowanie – jest to aspekt wartości i norm, w nawiązaniu do których są prowadzone działania. Nie ma wychowania bez wartości. Dlatego poprosiliśmy nauczycieli, rodziców i uczniów, aby wskazali z „listy wartości” te, które ich zdaniem są ważne i powinny być szczególnie uwzględniane w procesie wychowawczym w naszej szkole.

Wartości wychowawcze wspólne dla nauczycieli, rodziców i uczniów to:

- odpowiedzialność
- uczciwość
- tolerancja
- kreatywność
- rozwój

Ponadto analizowaliśmy sytuację wychowawczą szkoły poprzez analizę dokumentacji dotyczącej pracy wychowawczej z uczniem i pracy zespołu wychowawców. W ramach tej analizy ustaliliśmy działania zmierzające do poprawy frekwencji:

- jednolity front nauczycieli w ramach podejmowanych działań wychowawczych i konsekwentne przestrzeganie zapisów statutu szkoły;
- w przypadku gdy uczeń ma dużą liczbę godzin usprawiedliwionych, egzekwowanie zwolnień lekarskich i zapraszanie rodziców na rozmowy, w celu wyjaśnienia sytuacji i pozyskania dodatkowych informacji na temat sytuacji zdrowotnej ucznia;
- edukowanie rodziców w klasach pierwszych i konsekwentne egzekwowanie od nich usprawiedliwiania zgodnie z zapisami statutu szkoły, tak aby wdrożone zasady mogły procentować w następnych latach;
- monitorowanie sytuacji ucznia i w razie potrzeby podejmowanie dalszych działań wychowawczo- dyscyplinujących.

Wyniki ankiety przeprowadzanej wśród uczniów dotyczącej czynników ryzyka i chroniących.

Większość uczniów posiada czas wolny – 83%. W czasie wolnym najczęściej uczniowie spędzają czas z rówieśnikami oraz słuchając muzyki. Na następnym miejscu jest potrzeba snu. Kolejne kategorie, które były rzadziej wybierane przez uczniów to spędzanie czasu z rodziną, uprawianie sportu, czytanie książek i granie w gry komputerowe. Analizując wyniki nasuwa się wniosek, że młodzi ludzie na etapie szkoły średniej grają w gry komputerowe rzadziej. Ta kategoria była wybierana przez uczniów będących w klasach o profilu ścisłym, a mniej przez uczniów, którzy są na profilu humanistycznym.

Znaczna część uczniów – 71% uprawia sport kilka razy w tygodniu lub raz w tygodniu. Ponadto 10 % uczniów nie uprawia sportu wcale, natomiast codziennie uprawia sport 15 %.

Codziennie książki dla przyjemności czyta 12%, a kilka razy w tygodniu 25%. Niepokojące jest, że 21 % uczniów czyta książki raz w miesiącu, a 29 % wskazało, że nie czyta książek wcale dla przyjemność.

Wniosek: podejmowanie działań rozwijających czytelnictwo.

Znaczna część uczniów czyta artykuły w internecie/czasopismach, w tym codziennie – 18%, kilka razy w tygodniu 30 % i raz w tygodniu 18%. Natomiast 19% uczniów nie czyta wcale, a 15 % raz w miesiącu.

Wniosek: rozwijanie zainteresowania internetem w celu zdobywania wiedzy i rozwoju osobistego.

Ponad 71 % uczniów spędza czas z rodziną codziennie i kilka razy w tygodniu. Niepokojące jest, że 8 % uczniów spędza czas z rodziną raz w miesiącu, a 3 % nigdy.

Wniosek: objęcie wsparciem i opieką uczniów, którzy mają słaby kontakt z rodzicami.

Uczniowie w 51% uważają, że nie wszystkie zasady ustalone przez rodziców są dla nich ważne, niewiele mniej bo 44 % twierdzi, że są ważne. Natomiast w zdecydowanej mniejszości są odpowiedzi na nie – 5%.

Wniosek: organizowanie spotkań z rodzicami, które zwiększą ich kompetencje wychowawcze i poprawią komunikację z dziećmi.

Ankietowani w trudnych sytuacjach mają wsparcie w rodzinie lub spoza niej – 89 %, jednakże 11 % uczniów wskazało, że nie mają takiego wsparcia.

Wniosek: objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów, którzy nie mogą liczyć na wsparcie i pomoc w rodzinie.

Zdecydowana większość uczniów jest zadowolona ze swoich relacji z kolegami, wskazało tak aż 86% ankietowanych. Niezadowolonych oraz nie mających kolegów jest odpowiednio 9% i 5%.

Wniosek: wychowawcy klas powinni zwrócić uwagę na uczniów, którzy stoją z boku klasy i wspólnie z pedagogiem, psychologiem podjąć działania, które sprawią, że uczniowie lepiej zaaklimatyzują się w klasie.

Uczniowie w 46 % uważają, że mogą wśród rówieśników pokazać swoje umiejętności i mocne strony, aczkolwiek taka samo liczba ankietowanych uważa, że tylko niekiedy. Uczniowie – 8 % wskazują, że nie.

Wniosek: podejmowanie działań integracyjnych w klasie, które pozwolą uczniom pokazać ich mocne strony i umiejętności.

Uczniowie w większości bo w 58 % są zadowoleni z wyboru szkoły. Nie wie czy to była dobra decyzja – 26 % uczniów, a 16 % nie jest zadowolonych.

Nauka w szkole dla 22% uczniów pozwala osiągnąć cele życiowe, natomiast dla 36% nie. Największy procent uczniów jest niezdecydowana bo aż 44 %.

Wniosek: podejmowanie działań, które przygotowują uczniów do stawiania sobie celów życiowych i wypracowania sposobów do ich realizacji.

Następna część pytań dotyczyła używania mediów elektronicznych, stopnia uzależnienia uczniów od mediów elektronicznych i innych używek.

Z telefonu komórkowy do 2 godzin korzysta tylko 10 % uczniów, natomiast do 4 godzin już 33 %. Zdecydowanie największą wartością jest odpowiedź do 6 godzin – 42%. Są także uczniowie – 15 %, którzy korzystają 6 godzin i więcej w ciągu dnia.

Wniosek: stworzenie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego, zachęcanie młodzieży do brania udziału w projektach szkolnych, przestrzeganie zasady nie korzystania z telefonów podczas lekcji.

Młodzież najczęściej wykorzystuje telefon komórkowy do oglądania filmów i słuchania muzyki – 37 %, następnie – 36 % do nawiązywania i utrzymywania kontaktów z innymi osobami, np. Facebook, Instagram, czaty), 19% uczniów uzyskuje informację, 6% gra w gry, a 2% korzysta w innym celu z telefonu komórkowego.

Wniosek: należy spróbować zachęcić młodzież, aby wykorzystywała telefon komórkowy w twórczy sposób poprzez ciekawe aplikacje, strony, fora i strony rozwijające zainteresowania.

Jak wynika z ankiet uczniowie spędzają za dużo czasu w świecie wirtualnym do tego stopnia, że w 62 % zapominali o swoich obowiązkach, natomiast 38 % nie miało takiego problemu. Czy uczniom ktoś zwracał uwagę, że za dużo korzystają z telefonu komórkowego/komputera? Ankietowani odpowiadali, że tak, ale rzadko - 57%, 37 % - tak, 24 % młodzieży zaznaczyło, że nie zwracano im uwagi, a 2% przyznało, że mają ograniczony czas korzystania z mediów elektronicznych.

Wniosek: zwrócenie uwagi młodzieży, ale też ich rodzicom ile ich dzieci korzystają z mediów elektronicznych i jaki ma to wpływ na ich zdrowie i rozwój.

Następne pytania dotyczą zażywania przez uczniów substancji i używek. Ankietowani wskazali, że 31% z nich piło alkohol, 27 % używało papierosów elektronicznych, 20% papierosów tradycyjnych. Marihuanę zażywało 9% uczniów, a środki nasenne 7 %.

Wniosek: należy kontynuować realizację zajęć profilaktycznych wśród młodzieży, zapraszać do szkoły ekspertów od profilaktyki uzależnień.

W ankiecie najczęstszymi używkami wskazanymi przez młodzież są papierosy tradycyjne, elektroniczne oraz alkohol. Dlatego też postanowiliśmy się przyjrzeć wśród tych, którzy wskazali, że z nich korzystają jak często to robią. Według wskazań uczniowie używają papierosów tradycyjnych codziennie – 50 %, 2-3 razy w tygodniu – 25 % i tak samo 2-3 razy w miesiącu.

Używanie papierosów elektronicznych codziennie wskazało 37 % uczniów , 2-3 razy w tygodniu 32%, natomiast okazjonalnie 2-3 razy w miesiącu 31 % .

Najwięcej wskazań w ankiecie, w pytaniu o częstotliwość spożywania alkoholu było w odpowiedzi 2-3 razy w miesiącu – 85%, następnie 2-3 razy w tygodniu – 11 % i na końcu codziennie - 4 %

Wniosek: zwrócenie uwagi na profilaktykę uzależnień, zwłaszcza papierosów tradycyjnych, elektronicznych i alkoholu. Realizacja programów, warsztatów na temat szkodliwości wymienionych używek i ćwiczenie zachowań asertywnych, które pomogą uczniom radzić sobie z presją wywieraną przez rówieśników.

W ostatnim pytaniu młodzież odpowiadała czy kiedykolwiek „urwał jej się film” podczas spożywania alkoholu. Najwięcej odpowiedzi było, że nigdy – 81 %, raz w życiu – 10 %, dalej 3 razy w życiu i więcej – 6% oraz najmniej wskazań miało 2 razy w życiu - 3%. Niepokojące jest to, że są uczniowie, którym zdarzyło się, iż pijąc alkohol „urwał im się film”.

Wniosek: zwrócić uwagę na profilaktykę uzależnień, odbywać indywidualne rozmowy z uczniami, wskazywać im miejsca gdzie mogą uzyskać pomoc specjalistów ds. terapii uzależnień.

Wyniki ankiety przeprowadzanej wśród uczniów dotyczącej zjawiska cyberprzemocy

Zdecydowana większość uczniów zadeklarowała, że nie jest kontrolowana przez rodziców w kwestii czasu spędzanego w Internecie – 76 %. Natomiast 16% uczniów odpowiedziało, że jest sprawdzana przez rodziców, a 6% uczniów nie ma wiedzy na temat tego, czy rodzice ich kontrolują.

Wniosek: Należy zwrócić uwagę rodzicom podczas spotkań z wychowawcami, aby sprawdzili ile czasu ich dzieci spędzają w Internecie i zweryfikowali, czy nie jest to obszar problemowy.

Uczniowie zapytani jakie informacje najczęściej podają w Internecie odpowiedzieli, że był to adres e-mail (69%), zdjęcia (64%) oraz numer telefonu (52%). Znacznie rzadziej uczniowie udostępniali informacje dotyczące swojego adresu zamieszkania (25%).

Wniosek: Należy uświadamić uczniów w czasie indywidualnych rozmów i lekcji z wychowawcą o zagrożeniach związanych z udostępnianiem swoich danych osobowych i cyberprzestępczością.

Kolejne pytanie dotyczyło doświadczania cyberprzemocy w sieci. Prawie połowa uczniów (48%) doświadczyła przemocy w sieci. Najczęściej pojawiającą się postacią przemocy wśród odpowiedzi było stosowanie wulgaryzmów (40%) oraz poniżanie i ośmieszanie (ok. 27%). W przedziale 15-18% utrzymały się takie odpowiedzi jak zastraszanie, wykluczenie z grupy znajomych w Internecie, kradzież konta i upublicznianie treści tam się znajdujących oraz rozsyłanie oczerniających/ośmieszających wizerunek zdjęć.

Wniosek: Należy uświadomić młodzież podczas zajęć profilaktycznych o tematyce cyberprzemocy, o konsekwencjach prawnych, psychicznych i emocjonalnych wynikających ze stosowania cyberprzemocy. Ponadto należy uświadomić uczniom, gdzie mogą zwrócić się o pomoc i zgłaszać wspomniane wyżej sytuacje nadużyć.

Na pytanie czy celowo zdarzyło Ci się generować w sieci zjawisko cyberprzemocy, ponad połowa respondentów przyznała się do obrażania innych osób w sieci podczas gier online (54%). Drugą najczęściej wybieraną odpowiedzią okazało się publikowanie przykrych/ośmieszających komentarzy na forach i czatach internetowych (19%). Wśród zaznaczanych odpowiedzi pojawiło się również ujawnianie w sieci prywatnych rozmów (13%), wysyłanie sprawiających przykrość SMS-ów (13%), wykluczanie swoich znajomych w Internecie (12%) oraz przerabianie i umieszczanie w sieci zdjęć innych osób (11%). Najniżej typowaną odpowiedzią było zamieszczanie kompromitujących materiałów w Internecie (ok. 10%).

Wniosek: Konieczne jest przypomnienie młodzieży o skutkach prawnych i emocjonalnych takich

negatywnych zachowań w sieci.

Zdecydowana większość uczniów nie przejmują się zjawiskiem cyberprzemocy. Aż 36% traktuje ją jako formę żartu i mało poważną sytuację, 19% ją ignoruje a 10% nie ma nic przeciwko. Tylko 25% odpowiadających faktycznie ma negatywne stanowisko wobec aktów cyberprzemocy i poszukuje pomocy.

Wniosek: Oprócz spotkań z wychowawcami i zajęć profilaktycznych ze specjalistami szkolnymi należy zaprosić ekspertów z zewnątrz w celu zaznaczenia powagi takich zjawisk.

Po zetknięciu się z cyberprzemocą, Ci uczniowie, którzy poszukują pomocy udają się z tym przede wszystkim do rodziców - 47%. Zaraz za nimi uplasowali się koledzy i koleżanki (37%). Znacznie mniej osób zwróciłoby się do swojego rodzeństwa (12%), policji (10%) czy pedagoga/psychologa szkolnego (8%). Niepojęty jest fakt, że 25% uczniów nie zwróciłoby się do nikogo o pomoc.

Wniosek: W przypadku tak niskiego zaufania do kadry szkolnej oraz policji należałoby pomyśleć o rozwiązaniach, które zachęciłyby uczniów do zwracania się o potrzebną pomoc.

Zdecydowana większość odpowiadających (75%) nie kojarzy żadnej organizacji ani serwisu internetowego przeciwdziałającego cyberprzemocy. Wśród pozostałych 25% najczęściej wymieniane serwisy to Akademia Bezpiecznego Internetu (9%), Sieciaki.pl (8%) oraz Fundacja Dzieci Niczyje (5%).

Wniosek: Należy stworzyć szkolną kampanie informacyjną o organizacjach zajmujących się zjawiskiem cyberprzemocy i rozreklamować to za pomocą np. szkolnych social mediów.

Według uczniów najskuteczniejszą metodą radzenia sobie ze zjawiskiem cyberprzemocy jest zwiększenie kar (49%) oraz prowadzenie zajęć profilaktycznych przez pracowników odpowiednich instytucji zajmujących się tą tematyką (35%). Około 25% głosuje również za zwiększeniem ilości kampanii medialnych oraz zajęć z pedagogiem/psychologiem szkolnym.

Wniosek: Należałoby wyjść naprzeciw oczekiwaniom uczniów i zwiększyć ilość zajęć profilaktycznych i kampanii medialnych edukujących na temat cyberbezpieczeństwa.

IV. MODEL ABSOLWENTA

Przepisy prawne określają działania, jakie szkoła powinna podjąć w celu tworzenia optymalnych warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Jako szkoła chcemy stworzyć warunki do rozwoju, aktywności i kreatywności uczniów. Dbamy o właściwy przebieg organizacji procesów kształcenia, wychowania i opieki. Podejmujemy działania, które aktywizują uczniów do rozwoju zgodnie z ich możliwościami i potrzebami.

Uczniowie, którzy uczęszczają do naszej szkoły znajdują się w okresie dojrzewania, a dokładnie w fazie środkowej adolescencji i częściowo późnej adolescencji. Okres dojrzewania charakteryzuje nasilająca się tendencja do uniezależnienia się od rodziców, gwałtowne zmiany emocjonalne i labilność emocjonalna. Młodzi ludzie poszukują zasad i wartości. Stawiają sobie pytania o cel i sens życia, pojawiają się wątpliwości światopoglądowe. Pojawia się także arogancja, buntowniczość i lekceważenie autorytetów.

Celami, do których człowiek dąży w tym okresie są:

- rozwój własnej indywidualności,
- kształtowanie zobowiązań społecznych,
- uzyskanie autonomii,
- reorganizacja systemu wartości,
- wyrastanie z egocentryzmu.

Ważne jest w tym okresie, aby młody człowiek czuł, że jest słuchany i rozumiany przez rodziców i nauczycieli, a w sytuacji gdy pojawią się problemy zawsze może liczyć na ich wsparcie i pomoc. Szkoła pragnie w tym zadaniu wspierać rodziców i z nimi współpracować. Dlatego diagnozuje sytuację wychowawczą w szkole i modyfikuje podejmowane działania, które zmierzają do kształcenia w młodym człowieku cech, postaw i umiejętności niezbędnych do osobistego rozwoju oraz funkcjonowania w środowisku lokalnym i szerszej społeczności. Zmiany zachodzące w otaczającym świecie spowodowały, że młodym ludziom trudno jest odnaleźć się w otaczającej rzeczywistości, w której doświadczają tymczasowości, nieprzewidywalności, nadmiaru informacji i dezaktualizacji wiedzy.

Życie młodego człowieka polega na ciągłym dostosowywaniu się do zachodzących zmian, reguł oraz zasad, które wciąż na nowo wyznaczają kierunek jego działania. Funkcjonowanie w opisywanym świecie wiąże się w przypadku młodzieży z koniecznością szukania sposobów radzenia sobie z zagrożeniami związanymi zarówno z poszukiwaniem własnej tożsamości, jak i wzorców do naśladowania, które często młode pokolenie znajduje w imaginowanej rzeczywistości kreowanej głównie przez wszechobecne mass media.

Jako szkoła chcemy kłaść nacisk na kształtowanie jednostek twórczych, kreatywnych i zdolnych

do sterowania własnym kształceniem zarówno w rzeczywistości szkolnej, jak i poza nią. Chcemy pomóc młodzieży rozwinąć zdolności umożliwiające rozumienie przez nich otaczającego świata na drodze samo refleksji dotyczącej zasadności własnych zachowań oraz rozwijającej umiejętności komunikacyjne, które umożliwią im dialog z innymi i samym sobą.

Według rodziców absolwent naszej szkoły ma być dobrze przygotowany do egzaminu maturalnego, samodzielny, przedsiębiorczy i wytrwały w realizacji swoich celów. Zawsze okazywać szacunek innym i być wobec nich tolerancyjnym. Rodzice oczekują od szkoły, aby podjęła działania przeciwdziałające uzależnieniom od technologii informacyjnych. Dlatego chcemy jako szkoła upowszechnić wśród młodzieży wiedzę o bezpieczeństwie i kształtować właściwe postawy wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjnej.

Nasz absolwent ma być człowiekiem ukształtowanym harmonijnie, twórczo funkcjonującym w ramach swoich możliwości, dlatego zadania, które wyznacza program wychowawczo-profilaktyczny, powinny wspierać rozwój różnych sfer osobowości człowieka. Chcemy kształtować postawy sprzyjające dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takie jak: uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek do innych ludzi, ciekawość poznawczą, kreatywność, przedsiębiorczość, kulturę osobistą, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz do pracy zespołowej, postawy obywatelskie, poszanowanie tradycji i kultury własnego narodu, a także kultur i tradycji innych państw.

Będziemy podejmować działania z zakresu promocji zdrowia. Współpracować z rodzicami poprzez podejmowanie wspólnej pracy nad dokumentami szkolnymi, organizowanie uroczystości szkolnych i włączanie ich w codzienne życie szkoły. Ponadto współdziałamy ze środowiskiem lokalnym, czyli: z policją, poradniami, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny i młodzieży, które mogą wspierać szkołę w podejmowanych przez nią działaniach dydaktycznych, wychowawczych i profilaktycznych.

Absolwent naszej szkoły:

- kocha Polskę, zna historię i kulturę Ojczyzny oraz jej współczesne problemy;
- jest ambitnym, uczciwym człowiekiem szanującym kraj;
- jest dobrze wykształcony i posiada usystematyzowaną wiedzę ogólną;
- posiada umiejętność dalszego samokształcenia oraz korzystania z różnych źródeł informacji;
- umie samodzielnie i krytycznie myśleć;
- jest twórczy, kreatywny i zdolny do kierowania własnym kształceniem w rzeczywistości szkolnej, jak i poza nią;
- jest wytrwały w realizacji stawianych sobie celów;
- umie współpracować w grupie i skutecznie komunikować się;
- posiada wizję własnej przyszłości;
- rozwija zainteresowania, talenty i pasje;
- potrafi wyeksponować swoje mocne strony, obronić swoje zdanie, szanując tych, którzy mają odmienne poglądy;
- odznacza się wysoką kulturą osobistą, która wyrażona jest przez postawę, słownictwo i strój;
- bierze odpowiedzialność za drugiego człowieka i za swoje decyzje;
- jest człowiekiem otwartym, posiada zdolność słuchania i współodczuwania;
- jest wrażliwy na potrzeby i krzywdy innych;
- posiada umiejętności rozwiązywania problemów i konfliktów;
- planuje i organizuje swój rozwój intelektualny, duchowy i fizyczny, stale doskonali swoją osobowość;
- dba o swoje zdrowie poprzez zdrowe nawyki żywieniowe, pozytywne myślenie i unikanie nałogów;
- ma poczucie własnej wartości;
- z każdej roli społecznej wywiązuje się w zadawalający jego i innych sposób;
- korzysta z dóbr kultury, a także uczestniczy w ich tworzeniu;
- korzysta z europejskich i światowych dóbr kultury;
- godnie reprezentuje szkołę na zewnątrz, jest jej rzecznikiem.

V. PROFILAKTYKA W SZKOLE

PROFILAKTYKA to chronienie człowieka przed zagrożeniami i reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Jej celem jest ochrona dziecka, ucznia, wychowanka przed zakłóceniami rozwoju, czyli przed podejmowaniem zachowań hamujących lub niszczących rozwój, określanych w literaturze przedmiotu jako zachowania ryzykowne. Dlatego ważne jest wyodrębnienie działań profilaktycznych.

Profilaktyka w naszej szkole powinna koncentrować się na eliminowaniu rozpoznanych czynników ryzyka i wzmacnianiu czynników chroniących poprzez:

- a. rozwijanie zainteresowań uczniów oraz przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym (zainteresowanie nauką szkolną);
- b. wspomaganie rozwoju moralnego uczniów (poszanowanie norm, wartości i autorytetów);
- c. stwarzanie uczniom możliwości przynależenia do pozytywnych grup rówieśniczych: kół zainteresowań, zespołów sportowych, muzycznych, itp.;
- d. wspomaganie rodziców w prawidłowym pełnieniu przez nich funkcji wychowawczych (silna więź emocjonalna z rodzicami).

Charakter działań profilaktycznych może być różny w zależności od potrzeb osób, do których jest kierowany.

Populację młodzieży możemy podzielić na grupy:

1. **niskiego ryzyka** - należą tu te osoby, które nie podejmują jeszcze zachowań ryzykownych, są przed inicjacją;
2. **podwyższonego ryzyka** - należą tu osoby, które mają już za sobą pierwsze próby zachowań ryzykownych;
3. **wysokiego ryzyka** - należą tu osoby o utrwalonych zachowaniach ryzykownych.

Do każdej z tych grup kierowane są inne działania profilaktyczne należące do różnych poziomów. I tak do grup niskiego ryzyka skierowana jest **profilaktyka pierwszorzędowa**, polegająca na promocji zdrowia i zapobieganiu zagrożeniom poprzez rozwijanie umiejętności radzenia sobie z wymogami życia, jej celem jest nie podejmowanie inicjacji.

Profilaktyka drugorzędowa skierowana jest do osób z grupy podwyższonego ryzyka, które wymagają pomocy w wycofywaniu się z zachowań ryzykownych.

Profilaktyka trzeciorzędowa obejmuje działaniami grupę wysokiego ryzyka i polega na zatrzymaniu procesu chorobowego i degradacji społecznej. Należą tu działania ściśle terapeutyczne, rehabilitacyjne i resocjalizacyjne

W działaniach na terenie naszej szkoły będziemy koncentrować się na:

- **profilaktyce pierwszorzędowej** kierowanej do całej społeczności uczniowskiej, mającej na celu promocję zdrowia i zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami destrukcyjnymi, kierowanej również do nauczycieli i innych pracowników szkoły, a także do rodziców uczniów;
- **profilaktyce drugorzędowej** kierowanej do uczniów o wysokim ryzyku dysfunkcjonalności, pomagając im w jego redukcji. Tę formę profilaktyki będą realizować specjaliści współpracujący ze szkołą.

Działania profilaktyki pierwszorzędowej będą prowadzone na trzech poziomach:

1. **informacyjnym** – są to działania pomocne w profilaktyce, same nie prowadzą bowiem do redukcji niepożądanych zachowań, a jedynie dają okazje do zasygnalizowania zagrożeń;
2. **edukacji psychologicznej i społecznej** – to działania, które dostarczają wiedzy i umiejętności przydatnych, korzystnych lub wręcz niezbędnych do tego, by uczniowie byli w stanie sami lepiej radzić sobie z zagrożeniami, np. uzależnieniem, stresem itp.;
3. **działalności alternatywnej** – działania te mają zaspokoić potrzeby młodych ludzi, np. samorealizacji, samoakceptacji, bycia zadowolonym, zabawy i kontaktu z innymi.

Profilaktyka ma być odpowiedzią na realne problemy i zagrożenia, jakie pojawiają się w szkole takie jak: brak dyscypliny, zachowania agresywne, posługiwanie się wulgaryzmami, wagary, palenie papierosów, brak zainteresowania nauką, nuda w szkole, eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi (alkohol, marihuana, kleje i rozpuszczalniki itp.).

Działania związane z profilaktyką są skierowane do wszystkich uczniów i są dostosowane do ich potrzeb, problemów jak również do poziomu wiedzy, umiejętności i wrażliwości.

Warunkiem skuteczności profilaktyki w szkole są zgodne działania na linii nauczyciel – nauczyciel, nauczyciel – rodzic, oraz nauczyciel – uczeń, i tylko takie mogą przynieść pożądane skutki w postaci zmian w zachowaniu młodego człowieka.

Szkoła jest środowiskiem sprzyjającym wszechstronnemu rozwojowi osobowemu uczniów w wymiarze fizycznym, psychicznym, intelektualnym, moralnym, duchowym i społecznym, poprzez wspieranie takich obszarów jak:

- a) **rozwój ciekawości poznawczej**, ukierunkowanej na poszukiwanie wartości prawdy, dobra i piękna w świecie;
- b) **dążenie do poszukiwania dobra** w wymiarze indywidualnym i społecznym, umiejętne godzenie dobra własnego z dobrem innych, odpowiedzialności za siebie z odpowiedzialnością za innych, wolności własnej z wolnością innych;
- c) **dążenie do osiągnięcia celów życiowych** na drodze rzetelnej pracy;
- d) **budowanie systemu wartości** ważnych dla określenia własnego miejsca w świecie;
- e) przygotowanie do życia w rodzinie, społeczności lokalnej i państwie;
- f) nabywanie umiejętności rozpoznawania wartości moralnych, określania hierarchii wartości istotnych przy dokonywaniu życiowych wyborów;
- g) kształtowanie w sobie postawy dialogu, umiejętności słuchania innych oraz kształtowania w sobie szacunku dla poglądów innych ludzi.

Działania profilaktyczne powinny być:

- dostosowane do poziomu rozwoju adresata;
- rzetelne pod względem przekazywanych informacji;
- rzeczowe, bez odwoływania się do emocji i uczuć takich jak strach, poczucie winy czy też rozbudzania ciekawości;
- dostosowane do poziomu posiadanej przez uczniów wiedzy bez podawania szczegółów, które mogłyby stanowić instruktaż nieprawidłowych zachowań.

Skuteczne działania profilaktyczne powinny koncentrować się na wzmacnianiu czynników chroniących i eliminowaniu lub osłabianiu czynników ryzyka. Powinny być adresowane do całego środowiska szkolnego, tj. uczniów, rodziców i nauczycieli.

W profilaktyce można koncentrować się na działaniach związanych z:

1. ograniczaniem lub eliminowaniem wpływu czynników zwiększających ryzyko używania środków uzależniających;
2. wzmacnianiem działania czynników chroniących uczniów przed zachowaniami ryzykownymi.

VI. CELE OGÓLNE I SZCZEGÓLNE PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

1. Szkoła tworzy warunki do zdobycia wiedzy i jej zastosowania w dorosłym życiu.

- Uczniowie w trakcie nauki w szkole zdobywają rzetelną wiedzę i umiejętności.
- Uczniowie są dobrze przygotowani do egzaminu maturalnego.
- Uczniowie dostają się na wybrane kierunki studiów.

2. Szkoła zapewnia bezpieczeństwo uczniom.

- Uczniowie mają zapewnioną opiekę i nadzór podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych.
- Uczniowie otrzymują wiedzę na temat właściwego, bezpiecznego, zgodnego z przeznaczeniem korzystania z pomieszczeń szkoły, sprzętu i pomocy dydaktycznych.
- Utrzymanie właściwego stanu technicznego budynku, obiektów i ich wyposażenia.
- Kształtowanie u uczniów potrzeby poszanowania mienia i sprzętu szkolnego.

3. Szkoła rozwija zainteresowania uczniów, wspiera ich rozwój indywidualny i duchowy.

- Uczniowie odkrywają swoje pasje i rozwijają zainteresowania.
- Uczniowie uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne i uczestniczą w warsztatach organizowanych na terenie szkoły.
- Uczniowie mają możliwości korzystania z dóbr kultury i kształtowania w sobie poczucia piękna i wrażliwości na sztukę.

4. Szkoła kształtuje postawy patriotyczne i obywatelskie. Stwarza warunki do poznawania dziedzictwa kultury narodowej na tle kultury europejskiej i światowej.

Uczeń jest świadomy swojej tożsamości narodowej:

- uczeń zna historię swojego kraju, kulturę i piękno polskiej ziemi oraz ciekawostki turystyczne, historyczne i przyrodnicze,

- uczeń szanuje i ceni dziedzictwo kulturowe swojego kraju,
- uczeń zna zasady funkcjonowania demokratycznego państwa,
- uczeń rozumie pojęcia: sprawiedliwość, równość, wolność, pokój, demokracja.
- uczeń uczestniczy w działaniach związanych z poznawaniem miejsc ważnych dla pamięci narodowej, z wykorzystaniem różnych form upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości, a także obchodami najważniejszych świąt narodowych i kultywowaniem symboli narodowych.

5. Szkoła kształtuje umiejętności społeczne, kulturalne i wrażliwość uczniów na sytuację innych ludzi.

- Uczeń wie, na czym polega prawo do swobodnego wyrażania swoich poglądów.
- Uczeń zna zasady twórczej komunikacji i posługuje się nimi w kontaktach z otoczeniem.
- Uczeń zna i stosuje zasady kulturalnego zachowania w różnych miejscach.
- Uczeń zna i przestrzega ogólnie przyjętych w społeczeństwie norm etycznych.
- Uczeń jest wrażliwy na potrzeby i krzywdy innych.
- Uczeń właściwie zachowuje się podczas imprez i uroczystości, włącza się w ich organizację, przychodzi odpowiednio ubrany.
- Uczeń ma prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów.
- Uczeń przejawia tolerancję i szacunek wobec wszystkich członków społeczności szkolnej w tym osób różniących się kulturowo, religijnie oraz osób transpłciowych.

6. Szkoła propaguje zdrowy styl życia i promocję zdrowia.

- Kształtowanie wśród uczniów prawidłowych nawyków dbania o zdrowie własne i innych.
- Propagowanie wśród uczniów ruchu jako czynnika stymulującego, wyrównawczego i stymulującego.
- Propagowanie wśród uczniów różnych dyscyplin sportowych jako form zagospodarowania czasu wolnego.
- Zachęcenie uczniów do przeprowadzenia badań diagnostycznych i profilaktycznych.
- Kształtowanie wśród uczniów umiejętności rozumienia własnego rozwoju fizycznego, psychicznego, intelektualnego oraz pozytywnej stymulacji własnego rozwoju.
- Podnoszenie świadomości uczniów w zakresie zagrożeń cywilizacyjnych, wiedzy o HIV/AIDS i zachowań ryzykownych.
- Kształtowanie wśród uczniów zdrowych nawyków żywieniowych i uświadomienie zagrożeń wynikających z zaburzeń odżywiania.

- Zachęcanie uczniów od udziału w akcji oddawania krwi.

7. Szkoła przeciwdziała uzależnieniom behawioralnym i od środków psychoaktywnych.

- Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie pojawieniu się wśród uczniów zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków psychoaktywnych.
- Uczeń poznaje niebezpieczeństwa stosowania substancji uzależniających (alkohol, nikotyna, narkotyki).
- Rozwijanie wśród uczniów umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i sytuacjach presji rówieśniczej.
- Wyposażenie uczniów w umiejętności rozwiązywania sytuacji problemowych i stresowych wynikających z codziennego życia z dala od używek.
- Uczeń wie jak i gdzie korzystać z fachowej pomocy.

8. Szkoła przeciwdziała wszelkim formom przemocy.

- Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji życzliwości i szacunku uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, rodziców i uczniów.
- Podnoszenie kompetencji uczniów w zakresie przeciwdziałania przemocy, rozwiązywania konfliktów, reagowania w sytuacjach kryzysowych.
- Uczniowie nabywają umiejętności alternatywnego rozwiązywania konfliktów na drodze mediacji.
- Wyposażenie uczniów w wiedzę dotyczącą konsekwencji prawnych w przypadku zachowań naruszających normy współżycia społecznego.
- Kształtowanie krytycznego stanowiska wobec zjawiska agresji, przemocy, cyberbullyingu oraz rozwijanie autoodpowiedzialności.
- Kształtowanie wśród uczniów umiejętności w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, a w szczególności w tzw. interaktywnych mediach.

9. Szkoła kształtuje pozytywne postawy wobec innych uczniów.

- Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole.
- Podejmowanie działań zmierzających do integracji uczniów w klasie.
- Podejmowanie działań, które uczą pracy zespołowej i współodpowiedzialności za podejmowane zadania.

- Podejmowanie działań wychowawczych w klasach zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami uczniów.

10. Szkoła zachęca uczniów do przedsiębiorczości, kreatywności i umiejętności autoprezentacji.

- Dostarczenie uczniom wiedzy ekonomicznej oraz umiejętności praktycznych jej zastosowania w życiu.
- Wszechstronne przygotowanie uczniów do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej.
- Pozyskanie przez uczniów wiedzy na temat autoprezentacji i skutecznych form korzystania z autoreklamy.

11. Szkoła kształtuje orientację zawodową i pomaga uczniom w planowaniu kariery.

- Uczeń wie, gdzie zdobywać informacje odnośnie przyszłego wyboru studiów.
- Uczeń ma świadomość, czym jest zły wybór zawodu.
- Uczeń ma świadomość konieczności ciągłego doskonalenia i samokształcenia.
- Uczeń zna swoje mocne i słabe strony.
- Uczeń potrafi pisać swoje aplikacje (CV i listy motywacyjne).
- Rodzice uczestniczą w pedagogizacji organizowanej przez szkołę.

12. Szkoła podejmuje działania mające na celu zmniejszenie negatywnych skutków pandemii w aspekcie zdrowia psychicznego oraz poprawę funkcjonowania społecznego uczniów.

- Podejmowanie działań mających na celu przywrócenie dobrostanu psychicznego uczniów.
- Niwelowanie negatywnych psychologicznych skutków pandemii takich jak: lęk, bezsilność, brak poczucia bezpieczeństwa, obniżona jakość życia.
- Poprawa funkcjonowania społecznego uczniów.
- Bieżąca pomoc uczniom w efektywnym uczeniu się.

13. W szkole są prowadzone zajęcia z edukacji ekologicznej.

- Uczniowie rozwijają kompetencje dotyczące ochrony środowiska.
- Na lekcjach geografii, biologii, chemii i zajęciach z wychowawcą, uczniowie poznają wpływ człowieka na powstawanie szkodliwych czynników środowiska np. smog, zanieczyszczenie wód, ocieplenie klimatu.
- Kształtowanie nawyków dotyczących ochrony środowiska, zmian klimatu, oszczędzania energii, wody, surowców oraz segregowania i wtórnego wykorzystywania odpadów.
- Uczniowie są zapoznawani z regulacjami prawnymi dotyczącymi ochrony środowiska.

VII. FORMY I SPOSOBY REALIZACJI CELÓW

Cele ogólne	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji
<p>1. Szkoła tworzy warunki do zdobycia wiedzy i jej zastosowania w dorosłym życiu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie mają możliwość uczestniczenia w zajęciach fakultatywnych z wybranych przedmiotów, • uczniowie przystępują do próbnego egzaminu maturalnego, • uczniowie ćwiczą i rozwijają umiejętności rozwiązywania testów, • uczniowie biorą udział w konkursach i olimpiadach, m.in. Olimpiadzie Języka Niemieckiego, Olimpiadzie Języka Angielskiego, Szkolnym konkursie twórczego pisania Creative Writing, Olimpiadzie wiedzy ekologicznej, Olimpiadzie Lingwistyki Matematycznej itd. • szkoła tworzy bazę dydaktyczną umożliwiającą realizację programu nauczania, • szkoła zapewnia możliwość korzystania z dobrze wyposażonej biblioteki szkolnej z dostępem do Internetu, • nawiązanie kontaktu z wyższymi uczelniami (wykłady, udział w badaniach naukowych, zasady rekrutacji, kursy korespondencyjne), • uczniowie biorą udział w Dolnośląskim Festiwalu Nauki. • udział uczniów w Kongresie Naukowym Dzieci i Młodzieży. (uczestnictwo w warsztatach, wykładach, zajęciach laboratoryjnych z różnych dziedzin nauki. 	<p>dyrektor, wicedyrektorzy, nauczyciele</p>	<p>cały rok szkolny</p>
<p>2. Szkoła zapewnia uczniom bezpieczeństwo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie mają zapewnioną opiekę i nadzór podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych, • uczniowie otrzymują wiedzę na temat właściwego, bezpiecznego, zgodnego z przeznaczeniem korzystania z pomieszczeń szkoły, sprzętu i pomocy dydaktycznych, • w szkole utrzymywany jest właściwy stan techniczny budynku, obiektów i ich wyposażenia, • kształtowanie u uczniów potrzeby poszanowania mienia i sprzętu szkolnego, • podejmowanie działań przez nauczycieli, pracowników szkoły zgodnie ze szkolną procedurą działania w sytuacjach kryzysowych. 	<p>dyrektor, wicedyrektorzy, nauczyciele</p>	<p>cały rok szkolny</p>

3. Szkoła rozwija zainteresowania uczniów, wspiera ich indywidualny i duchowy rozwój.	<ul style="list-style-type: none"> rozwijanie zainteresowań czytelniczych, wyrobienie nawyku czytania i obcowania z książką poprzez działania biblioteki szkolnej, konkursy, wystawy w czytelnicy (prezentacje książek, zachęcenie do czytania), Klub książki – spotkania miłośników literatury i czytania, gazetka szkolna Cenzurka – rozwijanie zainteresowań dziennikarskich uczniów, lekcje biblioteczne w klasach I. 	nauczyciele- bibliotekarze	cały rok szkolny
	<ul style="list-style-type: none"> organizowanie Młodzieżowego Konkursu Piosenki Artystycznej im. Agnieszki Osieckiej "Bardzo Wielka Woda". 	koordynator, wychowawcy klas I	IV
	<ul style="list-style-type: none"> organizowanie Przeglądu Kultury Młodych „Przekręt”, 	Koordinatorzy i wychowawcy klas II	III – IV
	<ul style="list-style-type: none"> wspólne wyjścia do kina, teatru , na wystawy, organizowanie wycieczek przedmiotowych, krajoznawczych, 	dyrektor, wicedyrektorzy, nauczyciele	cały rok szkolny
	<ul style="list-style-type: none"> organizacja dla maturzystów pielgrzymki na Jasną Górę, 	Katecheci	III
	<ul style="list-style-type: none"> Dzień Papieski – Jan Paweł II, 	Katecheci	X
	<ul style="list-style-type: none"> Szkolne Dni Kultury Chrześcijańskiej – młodzież uczestniczy w wykładach, spotkaniach i projekcjach filmów dotyczących wiary i uniwersalnych wartości. 	Katecheci	III-IV
	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadzenie zajęć w wybranych klasach na temat sposobów radzenia sobie ze stresem, Przygotowanie i koordynacja akcji „Idą Świąta nie o SMS-ie, lecz o kartce pamiętaj” Przygotowanie i przeprowadzenie akcji nagrania filmowych, świątecznych życzeń dla żołnierzy walczących z okupantem rosyjskim oraz ludności cywilnej na Ukrainie. W nagraniu wzięli udział uczniowie z Polski, Ukrainy i Białorusi Zaplanowanie, przeprowadzenie happeningu teatru ruchu „W Sieci” w ramach Dni Bezpiecznego Internetu W ramach arteterapii: Zorganizowanie i przeprowadzenie akcji w bibliotece szkolnej: „Wielkanocne origami”, „Wiosenne origami” i warsztatów z tworzenia gry planszowej 	psycholog, pedagog pedagog specjalny	X XII XII II Cały rok

	<ul style="list-style-type: none"> • udział młodzieży w projekcie „Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej”. Projekcje filmów z wykładami. 	nauczyciele języka polskiego	cały rok szkolny
	<ul style="list-style-type: none"> • Dzień języka niemieckiego, • Dzień języka angielskiego, • Dzień języka ojczystego, • Dzień Agnieszki Osieckiej, • Międzynarodowy Dzień Pisania Listów, • Dzień Europejski, • Konkurs Recytatorski Poezji Niemieckojęzycznej, • Konkurs wiedzy o życiu i twórczości A. Osieckiej, • Konkurs dla licealistów „Szkolny Poliglota”, • Międzyskolny konkurs „Pokaż język”, • Międzyskolny konkurs „Being.....<i>Agatha Christie</i>” • warsztaty języka angielskiego „Euroweek”, • warsztaty języka niemieckiego realizowane na Filologii Germańskiej, • Konkurs Sowa Matematyczna, • Szkolny Drużynowy Konkurs Matematyczny, • Mistrzostwa Dolnego Śląska w Sudoku, • Konkurs Origami. 	nauczyciele odpowiedzialni za konkursy i projekty	cały rok szkolny
	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja w klasach pierwszych warsztatów na temat efektywnego uczenia się i gospodarowania czasem. Zajęcia prowadzone są przez pedagoga i psychologa 	pedagog i psycholog	pierwszy semestr
<p>4. Szkoła kształtuje postawy patriotyczne i obywatelskie. Szkoła pomaga w poznawaniu dziedzictwa kultury narodowej na tle kultury europejskiej i światowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie postaw patriotycznych, poczucia przynależności do społeczeństwa, narodu, państwa, społeczności lokalnej europejskiej i światowej poprzez organizację i uczestnictwo w uroczystościach szkolnych i lokalnych. • Udział w obchodach: <ul style="list-style-type: none"> - świąt narodowych: Święta Niepodległości, Parady Niepodległości, Święta Konstytucji 3 Maja, 	dyrektor, wicedyrektorzy, nauczyciele historii i WOS, wychowawcy, nauczyciele bibliotekarze	cały rok szkolny

	<ul style="list-style-type: none"> - Dnia Edukacji Narodowej, - święto patrona szkoły, - rocznicy powstania „Solidarności” we Wrocławiu, - Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. • Wiedza na temat aktualnych uroczystości państwowych. Opieka nad miejscem pamięci – Tablicą „Solidarności” przy zajezdni MPK przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu. • Opieka nad tablicą pamiątkową poświęconą ofiarom katastrofy rządowego samolotu pod Smoleńskiem. • Zapewnienie możliwości korzystania ze zbiorów biblioteki szkolnej, dotyczących dziedzictwa kultury narodowej, europejskiej i światowej: literatury, filmów. 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie w szkole Forum Historyczno-Patriotycznego z udziałem zaproszonych gości i młodzieży. • Ogólnopolska akcja Stowarzyszenia Odra-Niemen pod hasłem „Wesprzyj polskich Kombatantów na Kresach”. 	nauczyciele historii i WOS	X
	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie dla młodzieży wyjść i wycieczek o charakterze historycznym. • Edukacja w miejscach pamięci narodowej. • Lekcje – projekty w muzeach i bibliotekach. • Wzbogacanie wiedzy poprzez zwiedzanie zabytków, oglądanie filmów historycznych, krajoznawczych, czytanie literatury, przewodników. • Wyjścia do Centrum Historii Zajezdnia . Ośrodek zajmuje się dokumentowaniem i popularyzowaniem wiedzy o powojennej historii Wrocławia i Dolnego Śląska. 	nauczyciele historii, WOS, wychowawcy,	cały rok szkolny
5. Szkoła kształtuje umiejętności społeczne, zachowania kulturalne i wrażliwość uczniów na sytuacje innych ludzi zachęcając ich do działania na rzecz innych.	Działalność uczniów w wolontariacie szkolnym: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie akcji charytatywnych i zwrócenie uwagi na potrzeby drugiego człowieka, np. akcja charytatywna „Podziel się posiłkiem” – współpraca z Wrocławskim Bankiem Żywności i partnerską organizacją „Fundacja Albertówka”, • organizowanie pomocy koleżeńskiej w formie korepetycji, • opieka nad dziećmi w świetlicy środowiskowej. 	opiekun wolontariatu	cały rok szkolny
	Praca w samorządzie szkolnym: <ul style="list-style-type: none"> • organizacja imprez szkolnych (np. Dzień Edukacji Narodowej). • Mikołajki , Walentynki. 	opiekun samorządu	cały rok szkolny

<p>Działania, które kształtują w uczniach kulturę osobistą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacja na godzinach wychowawczych tematów: „Savoir-vivre na co dzień”, „Jak mnie widzą, tak mnie piszą”, „Estetyka wyglądu zewnętrznego” na godzinach z wychowawcą, • omówienie z klasą właściwego wizerunku ucznia LO nr XVII w odniesieniu do zapisów statutu szkoły, • konsekwentne zwracanie uwagi uczniom na nieodpowiednie zachowania i strój, • reagowanie na przejaw niekulturalnego zachowania w szkole i poza szkołą, • wskazanie alternatywnych (kulturalnych) sposobów zachowania się w szkole i poza szkołą, • dbanie o kulturę języka, reagowanie na wulgaryzmy, przestrzeganie zasad prawidłowej komunikacji, • godne reprezentowanie szkoły na zewnątrz podczas uroczystości państwowych, wycieczek szkolnych, wyjść do kina, teatru, imprez sportowych. 	<p>wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog</p>	<p>cały rok szkolny</p>
--	--	-----------------------------

6. Szkoła propaguje zdrowy styl życia i promocję zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> propagowanie ruchu jako czynnika stymulującego, adaptacyjnego i korekcyjnego, po przez zajęcia pozalekcyjne, turnieje, rozgrywki, współzawodnictwo szkolne, z piłki koszowej, siatkówki i piłki nożnej, - udział w Maratonie Wrocławia „Bieg Rodzinny”. 	nauczyciele wychowania fizycznego.	cały rok szkolny
	<ul style="list-style-type: none"> organizowanie konkursów na temat promocji zdrowia (np. HIV i ADIS), 	nauczyciele biologii i chemii	X
	<ul style="list-style-type: none"> zorganizowanie na terenie szkoły spotkań dla klas III i IV z pracownikiem Stacji Krwiodawstwa i akcji honorowego oddawania krwi „Wampiriada” i rejestracji Dawców Szpiku Kostnego, udział uczniów w zajęciach dotyczących pomocy przedmedycznej. 	koordynatorzy promocji zdrowia	II semestr
	<ul style="list-style-type: none"> realizowanie w ramach godzin z wychowawcą lekcji na temat zdrowego stylu życia i zagrożeń wynikających z uzależnień. Wykorzystywanie dostępnego w bibliotece szkolnej zestawu filmów na temat uzależnień od alkoholu, narkotyków i mediów, 	pedagog, psycholog, wychowawcy, nauczyciele – bibliotekarze	cały rok szkolny
7. Szkoła przeciwdziała uzależnieniom behawioralnym i od środków psychoaktywnych	<ul style="list-style-type: none"> program profilaktyczny NOE realizowany przez Zespół Arka skierowany do klas pierwszych dotyczący tematyki uzależnień, udział uczniów w warsztatach profilaktycznych „Korekta(warsztaty dotyczą mechanizmów uzależnienia od alkoholu) skierowane są do klas drugich zorganizowanie dla uczniów klas 1 i 2 warsztatów na temat uzależnienia od komputera, internetu i telefonu. Warsztaty są prowadzone przez pracowników Ośrodka Profilaktyki Środowiskowej i Fundację Praesterno i Stowarzyszenie Karan 	koordynatorzy promocji zdrowia	I semestr
8. Szkoła przeciwdziała wszelkim formom przemocy	<ul style="list-style-type: none"> organizowanie spotkań dla uczniów z pracownikami Straży Miejskiej i funkcjonariuszami Policji na temat konsekwencji łamania przez uczniów prawa, organizowanie warsztatów dla uczniów klas 1 i 2 na temat zagrożeń wynikających z cyberprzemocy. Spotkania są realizowane przez pracowników Ośrodka Profilaktyki Środowiskowej i Fundację Praesterno prowadzenie warsztatów dla młodzieży na temat skutecznych sposobów porozumiewania się i rozwiązywania konfliktów przez mediacje i negocjacje. 	psycholog i pedagog	cały rok szkolny

<p>9. Szkoła kształtuje pozytywne postawy wobec innych uczniów</p>	<p>Działania szkoły rozwijające wśród uczniów pracę w zespole, odpowiedzialność za kolegów i koleżeństwo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia integracyjne w klasach pierwszych z pedagogiem i psychologiem, • realizacja na godzinach wychowawczych tematów dotyczących szacunku, tolerancji i poszanowania godności drugiego człowieka, • Działania realizowane z wychowawcą w ramach programu wychowawczego klasy: <ul style="list-style-type: none"> - Otrzęsiny - Mikołajki - Wigilie klasowe - Walentynki - Dzień kobiet, Dzień chłopaka - wyjścia i wycieczki klasowe. 	<p>wychowawcy, pedagog, psycholog</p>	<p>IX cały rok szkolny</p>
---	--	---	---

10. Zachęcanie uczniów do przedsiębiorczości, kreatywności i umiejętności autoprezentacji	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja Drzwi Otwartych – promocja i reklama szkoły, • wyjścia z młodzieżą do Wyższej Szkoły Bankowej na wykłady dotyczące przedsiębiorczości, gospodarki rynkowej w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości, • udział młodzieży w Olimpiadzie przedsiębiorczości i Olimpiadzie wiedzy o ZUS-ie, • udział młodzieży w konkursie SIGG – gra giełdowa organizowana przez GWP i Fundację Kronenberga, • udział młodzieży w projekcie Dzień przedsiębiorczości realizowanej przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości. 	nauczyciele przedsiębiorczości, nauczyciel języka angielskiego	cały rok szkolny
11. Szkoła kształtuje orientację zawodową i pomaga uczniom w planowaniu kariery	<ul style="list-style-type: none"> • udział uczniów w Salonie Maturzystów, gdzie wyższe uczelnie prezentują swoją ofertę i uczniowie mogą wziąć udział w wykładach na temat wymagań na egzaminie maturalnym z poszczególnych przedmiotów, • rozmowy z psychologiem i pedagogiem szkolnym dotyczące poradnictwa zawodowego, • warsztaty z poradnictwa zawodowego w klasach I, II, III i IV realizowane przy współpracy z Mobilnym Centrum Informacji Zawodowej, Centrum Kształcenia Zawodowego, 	pedagog, psycholog	cały rok szkolny
12. Szkoła podejmuje działania mające na celu zmniejszenie negatywnych skutków pandemii w aspekcie zdrowia psychicznego i poprawę funkcjonowania społecznego uczniów	<ul style="list-style-type: none"> • Realizowanie warsztatów dotyczących poczucia własnej wartości, inteligencji emocjonalnej, radzenia sobie ze stresem. • Prowadzenie zajęć poświęconych doskonaleniu umiejętności społecznych w tym prawidłowa komunikacja interpersonalna i funkcjonowanie w sieci społecznej. • Prowadzenie zajęć, mających na celu łagodzenie stresu czy lęków, z wykorzystaniem techniki mindfulness. • Przeprowadzanie indywidualnych rozmów z uczniami o charakterze diagnostyczno- terapeutycznym. 	pedagog, psycholog	cały rok szkolny

13. W szkole są prowadzone zajęcia z edukacji ekologicznej	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja Dnia Ziemi i Światowego Dnia Ochrony Środowiska. • Opracowanie innowacji pedagogicznych dotyczących ochrony środowiska. • Organizowanie konkursów związanych z tematyką gospodarowania odpadami. • Wzbogacanie biblioteki szkolnej w materiały dydaktyczne związane z gospodarką odpadową, ekologią i ochroną środowiska. • Gromadzenie i rozpowszechnianie wśród uczniów sprawdzonych i rzetelnych informacji na temat ekologii. 	Nauczyciele przedmiotów przyrodniczych, wychowawcy	cały rok szkolny
---	---	--	------------------

VIII. EWALUACJA PROGRAMU

Cel ogólny ewaluacji:

Podniesienie efektywności pracy szkoły.

Cel szczegółowy:

Wprowadzenie zmian do kolejnych edycji działań na podstawie wniosków z przeprowadzonej ewaluacji.

Obiekt ewaluacji	Pytania kluczowe	Kryteria ewaluacji	Narzędzia ewaluacji	Monitorowanie
Funkcjonowanie programu wychowawczo-profilaktycznego	*Czy program wychowawczo – profilaktyczny uwzględnia przepisy prawa oświatowego?	Zgodność z obowiązującymi przepisami.	Analiza dokumentów	Wicedyrektor
	*Jaka jest znajomość programu?	Znajomość programu wychowawczo-profilaktycznego.	Ankieta	Wicedyrektor
	* Czy główne założenia programu są akceptowane przez wszystkich zainteresowanych uczniów, nauczycieli i rodziców?		Ankieta	Wicedyrektor
	*Czy i w jaki sposób są realizowane założone w programie cele?	Realizacja założonych w programie celów.	Obserwacja, analiza dokumentów	Wicedyrektor
	*W jaki sposób program wpływa na rozwój ucznia w sferze psychofizycznej?	Adekwatność założeń programu do potrzeb i oczekiwań.	Obserwacja, wywiad	Wszyscy nauczyciele i wychowawcy
	*Czy uczniowie mają podstawową wiedzę dotyczącą skutków palenia tytoniu, picia alkoholu i używania innych środków odurzających?	Posiadanie przez uczniów wiedzy dotyczącej skutków palenia tytoniu, picia alkoholu i używania innych środków odurzających.	Ankieta	Wychowawcy
	*Czy uczniowie potrafią powstrzymać się od używania w/w. środków? Jeśli zaś wcześniej	Nabywanie prawidłowych postaw wobec używania środków odurzających.	Obserwacja, ankieta	Wychowawcy, wszyscy pracownicy szkoły

	<p>systematycznie ich używali, to czy teraz używają ich mniej?</p> <p>*Czy uczniowie mają opanowane konstruktywne sposoby wyrażania emocji i uczuć?</p>	<p>Stosowanie przez uczniów konstruktywnych sposobów wyrażania emocji i uczuć.</p>	<p>Obserwacja</p>	<p>Wszyscy nauczyciele</p>
--	---	--	-------------------	----------------------------

	<p>*Czy uczniowie mają wykształconą postawę akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań ludzi?</p> <p>* Czy uczniowie mają wykształcone postawy szacunku dla mienia własnego, cudzego i społecznego?</p> <p>*Czy poprawiła się frekwencja uczniów w szkole?</p> <p>*Czy uczniowie nie używają wulgaryzmów bądź używają ich mniej?</p> <p>*Czy uczniowie posiadli wiedzę dotyczącą zagrożeń wynikających z wczesnej inicjacji seksualnej?</p> <p>*Czy uczniowie maja wiedzę na temat istoty stresu, jego objawów uwarunkowań sposobów niwelowania ?</p> <p>*Czy uczniowie zdobyli wiedzę na temat „Jak rozpoznać sektę?” i poznali</p>	<p>Posiadanie przez uczniów postawy akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi.</p> <p>Szanowanie przez uczniów mienia własnego, cudzego i społecznego.</p> <p>Wyższa frekwencja na zajęciach lekcyjnych.</p> <p>Przestrzeganie przez młodzież kultury języka, unikanie wulgaryzmów</p> <p>Uczniowie posiadają wiedzę dotyczącą zagrożeń wynikających z wczesnej inicjacji seksualnej.</p> <p>Uczniowie posiadają wiedzę na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań</p> <p>Uczniowie wiedzą, jak rozpoznać sektę i znają zagrożenia związane</p>	<p>Wywiad, obserwacja</p> <p>Obserwacja</p> <p>Obliczanie frekwencji</p> <p>Obserwacja</p> <p>Ankieta</p> <p>Rozmowa</p> <p>Ankieta</p>	<p>Wszyscy nauczyciele</p> <p>Wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły</p> <p>Wychowawcy klas</p> <p>Wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły</p> <p>Nauczyciel uczący wychowania do życia w rodzinie</p> <p>Psycholog, pedagog</p> <p>Psycholog, pedagog katecheci</p>
--	---	--	---	---

	zagrożenia związane z przebywaniem w sektach ?	z przebywaniem w sektach.		
--	--	---------------------------	--	--

IX. Działania szkoły, które wynikają z trudnej sytuacji wywołanej stanem zagrożenia w wyniku agresji militarnej wobec Ukrainy.

Zmodyfikowany program wychowawczo-profilaktyczny uwzględnia potrzeby

ukraińskich uczniów, poprzez podejmowanie działania mających na celu:

- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa uczniów poprzez tworzenie pozytywnego klimatu szkoły.
- ułatwienie uczniom zaadoptowania się do nowych warunków,
- sprzyjanie integracji i tworzeniu dobrych relacji wśród uczniów.
- podnoszenie umiejętności uczniów odnośnie radzenia sobie z sytuacją kryzysową i stresem,
- sprzyjanie poznaniu kultur, polskiej i ukraińskiej,
- sprzyjanie kształtowaniu postawy szacunku wobec przedstawicieli innych nacji.

Obszary modyfikacji programu wychowawczo - profilaktycznego

Budowanie poczucia bezpieczeństwa w szkole	Biorąc pod uwagę przeżycia dzieci z Ukrainy związane z trauma wojny, nauczyciele i koledzy z klasy powinni wykazać się dużą dozą empatii w stosunku do swoich kolegów uchodźców, wyrażać chęć pomocy w przezwyciężeniu trudności w opanowaniu materiału. Ponadto zaleca się nauczycielom wypracowanie właściwego sposobu rozmowy na temat trudnej sytuacji i możliwości skorzystania z różnych form pomocy w szkole i poza nią. W celu uzyskania pożądaných efektów związanych z poczuciem bezpieczeństwa wskazane by było pełne włączenie tych uczniów w życie szkoły.
Integrowanie klasowej społeczności oraz społeczności szkolnej	Podejmowane w szkole działania powinny stwarzać warunki do bliższego poznania kultury zarówno polskiej jak też ukraińskiej. W szkole należy zadbać o atmosferę sprzyjającą nawiązaniu dobrych relacji rówieśniczych. W szkole powinna być tworzona atmosfera wzajemnego zaufania, szacunku i otwartości na problemy innych członków szkolnej społeczności ze szczególnym uwzględnieniem osób innej narodowości. Dużą wagę należy przyłożyć do różnych form integracji. Aby podnieść skuteczność tych działań, należy w proces

	<p>integracji włączyć rodziców uchodźców z Ukrainy. Zaangażowanie tych rodziców pozwoli uzyskać informacje odnośnie potrzeb dziecka, jego problemów, lęków i trudności edukacyjnych.</p>
<p>Udzielanie uczniom odpowiedniego wsparcia i pomocy</p>	<p>Nauczyciele powinni obserwować uczniów w celu wychwycenia problemów nurtujących uczniów i zapewnienia im pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Należy poinformować rodziców z jakiej pomocy specjalistycznej mogą skorzystać na terenie szkoły oraz jakie instytucje i urzędy świadczą pomoc. Szczególnie istotnym obszarem pomocy uczniom z Ukrainy jest radzenie sobie ze stresem, zarządzanie emocjami oraz budowanie relacji z rówieśnikami. Ten zakres problemów powinien być rozwiązywany przez specjalistów zatrudnionych w szkole.</p>

X. Działania wychowawcze i tematy realizowane we wszystkich poziomach klas:

Aby plan pracy z klasą spełnił swoje zadanie powinien:

- wynikać z autentycznych potrzeb młodzieży;
- być kontynuacją działań podjętych w poprzedniej klasie;
- uwzględniać cele i zadania zawarte w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym;
- uczniowie i rodzice winni uczestniczyć w jego tworzeniu;
- uwzględniać możliwości i zasoby szkoły (w tym potencjał ludzki).

Działania, jakie każdy wychowawca podejmuje w swojej klasie:

- wybór samorządu szkolnego;
- zapoznanie uczniów klas pierwszych ze Statutem Szkoły, przypomnienie Statutu Szkoły w klasach starszych;
- zapoznanie uczniów z innymi dokumentami szkolnymi (Program Wychowawczy, Program Profilaktyki, Wewnątrzszkolny System Oceniania);
- uświadomienie uczniom ich praw i obowiązków;

- zapoznanie uczniów z kryteriami wystawienia oceny z zachowania;
- wystawienie oceny z zachowania na I i II półrocze;
- zapoznanie uczniów ze sposobem usprawiedliwiania, nieobecności i konsekwentne egzekwowanie tych ustaleń;
- podejmowanie na bieżąco działań związanych z rozwiązywaniem problemów dotyczących klasy;
- analiza wyników w nauce i problemów dydaktyczno-wychowawczych pod koniec I i II semestru;
- podjęcie działań zmierzających do ewentualnej poprawy sytuacji;
- ważne wydarzenia klasowe i szkolne: wigilia klasowa, Mikołajki, Dzień Chłopaka, Walentynki, udział w Przeglądzie Kultury Młodych „Przekręt” i Młodzieżowym Konkursie Piosenki Artystycznej im. Agnieszki Osieckiej "Bardzo Wielka Woda", studniówka, itd.;
- udział w różnych formach kultury - kino, teatr, wystawy;
- organizowanie wycieczek integracyjnych i krajoznawczych.

TEMATY GODZIN WYCHOWAWCZYCH DLA UCZNIÓW LICEUM CZTEROLETNIEGO

KLASY PIERWSZE:

Tematy lekcji	Cele wychowawcze i profilaktyczne
1. Poznajmy się lepiej. Integracja zespołu klasowego (rozpoznawanie wzajemnych zainteresowań, oczekiwań, potrzeb) poprzez wspólne gry i zabawy psychologiczne.	<ul style="list-style-type: none"> – podejmowanie działań mających na celu lepszą integrację klasy i łatwiejszą adaptację uczniów w nowej szkole, – kształtowanie poczucia tożsamości z klasą i szkolną społecznością, – kształtowanie prospołecznych postaw uczniów i rozwijanie pozytywnego systemu wartości w klasie.
2. Ustalamy wspólne zasady „bycia ze sobą”. Wybór samorządu klasowego	<ul style="list-style-type: none"> – określenie zasad obowiązujących klasę, – budowanie poprzez działania integracyjne w klasie bezpiecznego środowiska, umożliwiającego koncentrację, – powołanie samorządu klasowego.
3. Historia i tradycja szkoły – patronka LO nr XVII Agnieszka Osiecka.	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznanie uczniów z historią i tradycjami oraz organizacją pracy w szkole, – przybliżenie uczniom sylwetki i twórczości patronki szkoły Agnieszki Osieckiej.
4. Zapoznanie uczniów z najważniejszymi aktami prawnymi szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły, uświadomienie uczniom ich praw i obowiązków, – zapoznanie uczniów z procedurami szkolnymi, – rozwijanie umiejętności korzystania ze znajomości podstawowych norm prawnych, dokumentacji szkolnej i zasad funkcjonowania szkoły.
5. Zapoznanie uczniów ze Standarami Ochrony Małoletnich obowiązującymi w naszej szkole. Zasady obowiązujące w relacji uczeń-uczeń, uczeń-nauczyciel.	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznanie uczniów z wersją skróconą tego dokumentu.
6. Moje słabe i mocne strony - próba własnej charakterystyki.	<ul style="list-style-type: none"> – rozwijanie poczucia własnej wartości, – poznanie samego siebie, swoich mocnych i słabych stron i porównywanie obrazu siebie z tym, jak postrzegają nas inni, – kształtowanie umiejętności wyrażania własnych poglądów.
7. Konstruktywne sposoby radzenia sobie w nowych sytuacjach, np. takich, jak początki w nowej szkole.	<ul style="list-style-type: none"> – zrozumienie mechanizmów emocjonalnych wpływających na to, jak człowiek zachowuje się w nowych sytuacjach, – znaczenie uczuć w radzeniu sobie w nowych sytuacjach, – umiejętność mobilizowania pozytywnego myślenia i sposoby radzenia sobie z myśleniem negatywnym.
8. Kultura bycia nie tylko w szkole - ABC dobrego zachowania w miejscach publicznych.	<ul style="list-style-type: none"> – kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania się, – wdrażanie podstawowych norm kulturalnego zachowania się w różnych sytuacjach życiowych.

9. „Jak mnie widzą, tak mnie piszą” – estetyka wyglądu zewnętrznego.	– wskazanie powiązań pomiędzy sposobem ubierania się i zachowania a relacjami międzyludzkimi.
10. Planowanie, organizowanie i ocena efektywności własnego uczenia się.	– poznanie głównych czynników, które sprzyjają rozwojowi człowieka i pomagają efektywnie uczyć się, – motywowanie uczniów do nieustannego podnoszenia jakości swoich działań, – zapoznanie uczniów z technikami efektywnego uczenia się i gospodarowania czasem.
11. Wyznaczanie celów i planowanie.	- uczeń doskonali umiejętności formułowania swoich celów zawodowych i biznesowych metodą SMART, - uczeń potrafi ułożyć plan realizacji przyjętego celu.
12. Usługi finansowe - konta i kart , dyskusja z uczniami na temat filmu pt. „Płatności bezgotówkowe”.	- uczeń potrafi wskazać instrumenty finansowania charakteryzujące się niskim poziomem ryzyka inwestycyjnego, - uczeń potrafi wskazać zalety i wady oszczędzania oraz inwestowania w bezpieczne instrumenty finansowe.
13. Dobre i złe sposoby radzenia sobie ze stresem.	– zrozumienie potrzeby dbania o zdrowie fizyczne i psychiczne, propagowanie zdrowego stylu życia, -- uczniowie poznają strategie radzenia sobie ze stresem, aby przez obniżenie poziomu napięcia skuteczniej myśleć, uczyć się i działać.
14. Umiejętność porozumiewania się. Co to jest komunikat „ja”?	– rozwijanie umiejętności komunikowania się z rówieśnikami i nauczycielami.
15. Komunikacja niewerbalna, umiejętność odczytywania sygnałów z otoczenia.	– uczniowie uzyskują wiedzę, jak trafnie odczytywać mowę niewerbalną i ludzkie intencje.
16. Konflikty – jego negatywne i pozytywne aspekty.	– uświadomienie uczniom, jak wykorzystywać metody negocjacji i mediacji w rozwiązywaniu konfliktów.
17. Sztuka przyjaźni.	– uświadomienie uczniom pojęcia przyjaźni i koleżeństwa, – uświadomienie uczniom znaczenia więzi międzyosobowych, – kształtowanie wrażliwości i chęci niesienia pomocy osobom potrzebującym.
18. Odkrywanie kreatywności, rozwijanie twórczego myślenia.	– zwiększenie kompetencji w zakresie kreatywności, – poznanie technik i sposobów stymulujących twórczość, – wzmacnianie motywacji do twórczego myślenia.
19. Nikotyna - legalny narkotyk.	– uświadomienie uczniom przyczyn, dla których młodzi ludzie sięgają po papierosy, – poszerzanie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów, – zapoznanie uczniów z procedurą postępowania wobec uczniów, którzy zostaną złapani na paleniu papierosów w naszej szkole, – rozwijanie potrzeb zainteresowania własnym zdrowiem, propagowanie zdrowego stylu życia.
20. Alkohol i narkotyki kradną wolność.	– wskazanie problemów wynikających z picia alkoholu i zażywania narkotyków przez młodych ludzi,

	<ul style="list-style-type: none"> – wskazanie przyczyn i konsekwencji wynikających z uzależnień, – uświadomienie uczniom potrzeby dbałości o zdrowie i kondycję fizyczną, – zapoznanie uczniów ze sposobami, jak bronić się przed negatywnym wpływem innych osób.
21. Uzależnienia behawioralne –zagrożenia wynikające z uzależnienia od urządzeń telekomunikacyjnych i Internetu.	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie poznają mechanizmy uzależnienia od Internetu, telefonów komórkowych – uświadomienie uczniom zasad bezpiecznego korzystania z komputera i telefonu – uczniowie pozyskują informację i adresy gdzie mogą szukać pomocy.
22. Jak zorganizować czas wolny bez Internetu i smartfonu?	– uczniowie poznają alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu bez telefonu, Internetu.
23. Zapoznanie uczniów ze zjawiskiem cyberprzemocy oraz sposobami radzenia sobie z problemami związanymi z agresją w Internecie.	<ul style="list-style-type: none"> – uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z zbyt długiego czasu przebywania w świecie wirtualnym, – pozyskanie wiedzy na temat konsekwencji wynikających z bezrefleksyjnego zamieszczania w sieci prywatnych zdjęć i informacji o sobie lub innych – uświadomienie uczniom konsekwencji prawnych wynikających ze stosowania cyberprzemocy wobec innych.
24. Zaburzenia odżywiania: anoreksja, bulimia.	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie poznają, od czego zależy obraz własnej osoby oraz uświadamiają sobie, jakie czynniki wpływają na jego kształt, – uczniowie pozyskują wiedzę, jakie mogą być konsekwencje nadmiernego odchudzania. – uczniowie dowiedzą się, jak radzić sobie z kompleksami wynikającymi z niewłaściwego obrazu własnej osoby.
25. Asertywność - sztuka mówienia „nie”, nabywanie umiejętności asertywnych w konkretnych sytuacjach.	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie uczniom mechanizmów manipulacji drugim człowiekiem, – wskazanie uczniom sposobów, jak bronić się przed presją rówieśniczą. – uczniowie poznają techniki odmowy asertywnej w sytuacji kontaktu ze środowiskami, które destruktywnie może wpływać na rozwój młodego człowieka.
26. Wrocław – moje miasto.	<ul style="list-style-type: none"> – poznanie przez uczniów historii miasta, – wskazanie uczniom piękna zabytków i magicznych miejsc wartych odwiedzenia, – budzenie w uczniach patriotyzmu lokalnego.
27. Polskie symbole narodowe i państwowe godło, flaga i hymn.	<ul style="list-style-type: none"> – poznanie historii i znaczenia symboli narodowych, – utrwalenie znajomości całości hymnu, – budzenie uczuć patriotycznych.
28. Wartości, które cenię w życiu najbardziej.	– uczniowie uświadamiają sobie, które wartości są dla nich najważniejsze i jaki ma to wpływ na ich życie,

29. Wszystko wolno, ale nie wszystko przynosi korzyści. Czym jest odpowiedzialność ?	– uświadomienie uczniom, pojęcia wolności i konsekwencji wynikających z podejmowanych przez ludzi wyborów.
30. Podstawowe prawa i wolności człowieka. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Konwencja Praw Człowieka i Konwencja Praw Dziecka.	- poznanie przez uczniów podstawowych praw człowieka wynikających z Powszechniej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Człowieka i Konwencji Praw Dziecka.
31. Film edukacyjny „Spacer po prawie”- dyskusja z uczniami na temat tego, czym jest prawo?	– uczniowie poznają podstawowe zagadnienia dotyczące prawa.
32. Klimatyczni - co każdy z nas może zrobić dla ochrony klimatu?	– uświadomienie uczniom ich wpływu na zmiany klimatu oraz wskazanie działań na rzecz ochrony klimatu i zmotywowania do nich.
33. Zdrowy styl życia - moda czy potrzeba?	– zachęcenie uczniów do dbania o zdrowie, poprzez kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych i aktywności fizycznej.
34. Tu rodziła się nasza wolność – lekcja o „Solidarności” we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku w miejscu pamięci, czyli przy Tablicy „Solidarności” - zajezdnia MPK przy ul. Grabiszyńskiej.	– budzenie uczuć patriotycznych, – poznanie historii związanej z tworzeniem wolnych związków zawodowych „Solidarność”.
35. Rola rodziny, relacje w rodzinie.	– uświadomienie znaczenia tworzenia prawidłowych relacji w rodzinie, – uświadomienie znaczenia umiejętności rozwiązywania konfliktów jako jednego z podstawowych warunków budowania więzi w rodzinie.
36. Istota godności człowieka - jej podstawy, rodzaje, zagrożenia godności.	– uczniowie dowiadują się czym jest godność, jakie jest jej znaczenie w życiu i jak o nią dbać.
37. Lekcja z cyklu „Polecam”- ostatnio przeczytaną książkę, obejrzany film, program TV, koncert.	– uczniowie mają możliwość podzielić się swoją wiedzą, na temat ostatnio czytanej książki, czy oglądanego filmu. Mogą zachęcić rówieśników do korzystania z dóbr kultury.
38. Pasja i hobby. Czym się interesuje?	– Uczniowie opowiadają swoim rówieśnikom o swoich pasjach i hobby
39. Jak wspierać osobę, która jest w depresji?	– uczniowie pozyskują wiedzę jak wspierać kolegę/koleżankę w kryzysie i gdzie szukać pomocy specjalistów.

KLASY DRUGIE:

Tematy lekcji	Cele wychowawcze i profilaktyczne
1. Przypomnienie praw i obowiązków ucznia oraz kryteriów oceny zachowania. Wybór samorządu klasowego.	– przypomnienie uczniom zapisów Statutu, – krótki test z jego znajomości.
2. Przypomnienie Standardów Ochrony Małoletnich oraz procedur reagowania nauczycieli i uczniów na przejawy przemocy ze strony rówieśników, rodziców i nauczycieli.	– uczniowie pozyskują wiedzę jakie kroki podjąć, gdy doświadczają przemocy lub są jej świadkami.
2. „Nasze paczki”- na czym polega koleżeństwo i przyjaźń?	– określenie czym jest koleżeństwo, a czym przyjaźń, jakie są nasze oczekiwania względem kolegów i przyjaciół i czego mogą oni oczekiwać od nas, – zwiększenie umiejętności budowania podmiotowych relacji

	z innymi opartych na szacunku, akceptacji i zrozumieniu.
3. Co nas motywuje do działania?	<ul style="list-style-type: none"> – uświadomienie uczniom czym jest motywacja i jak mobilizować się do skutecznego działania. – rozwijanie wytrwałości w dążeniu do celu, wyzwalanie potrzeby bycia ambitnym.
4. Moje marzenia – co robię, by je zrealizować.	– uczniowie uczą się wyznaczać sobie cele i planować działania zmierzające do ich realizacji.
5. Cyberprzemoc oraz jej skutki prawne i moralne. „Wirtualne ciosy realne rany”	<ul style="list-style-type: none"> – uświadomienie uczniom jakie są skutki emocjonalne i psychiczne stosowania cyberprzemocy wobec uczniów. – uświadomienie konsekwencji prawnych wynikających ze stosowania cyberprzemocy.
6. Strój szkolny. Wizerunek ucznia.	<ul style="list-style-type: none"> – jak powinien wyglądać strój ucznia i dlaczego? – określenie szkoły jako miejsca pracy i uświadomienie uczniom w co można, a w co nie należy ubierać się do pracy, jeśli się ją szanuje.
7. Kultura bycia czyli SAVOIR VIVRE na co dzień	– kształtowanie kultury osobistej uczniów.
8. Stres – przyjaciel czy wróg?	– rozwijanie umiejętności stosowania w praktyce strategii radzenia sobie ze stresem.
9. Rola rodziny w życiu młodego człowieka. Oczekiwania dorastającej młodzieży dotyczące poprawy relacji rodzic - ja.	<ul style="list-style-type: none"> – uświadomienie i poszerzenie wiedzy na temat cenionych wartości, przyjęcie systemu wartości jako podstawy znalezienia własnego miejsca w rodzinie, – dyskusja na temat działań jakie możemy podjąć, aby poprawić relacje z rodzicami.
10. Skuteczne sposoby porozumiewania się. „Jak słuchać, aby do mnie mówili, jak mówić, aby mnie słuchali”.	<ul style="list-style-type: none"> – poznanie barier związanych z komunikacją i sposobów ich pokonywania, – ćwiczenie umiejętności komunikacyjnych w różnych sytuacjach społecznych.
11. Moje wejście w dorosłe życie „Moja osiemnastka”.	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie, starają się odpowiedzieć sobie na pytanie, co zmieni się w ich życiu, gdy ukończą 18 lat. – poznanie aspektów prawnych, które wynikają z pełnoletniości.
12. Wolność - to nie znaczy samowola.	<ul style="list-style-type: none"> – zdefiniowanie pojęcia wolności w aspekcie grupy młodzieżowej, – rozwijanie postaw prospołecznych w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych.
13. Aspekty prawne w kontekście zagrożeń i pułapek życia młodzieńczego.	– pozyskanie wiedzy na temat konsekwencji prawnych wynikających z łamania prawa przez młodego człowieka
14. Budowanie właściwej hierarchii wartości.	<ul style="list-style-type: none"> - określenie przez uczniów ich hierarchii wartości, – rozwijanie umiejętności właściwej oceny, hierarchizacji i selekcji dostępnych informacji,

	– kształtowanie umiejętności oceniania i korygowania własnego postępowania.
15. Jakie zagrożenia kryją się w sieci i jak ich unikać?	– określenie symptomów uzależnienia od Internetu i przyczyn uciekania do świata wirtualnego.
16. Przyczyny i skutki globalnego ocieplenia klimatu. Dlaczego o tym mówimy?	- uczeń potrafi wymienić podstawowe przyczyny, skutki zmian klimatu i rozwiązania dotyczące dbania o klimat .
17. Film edukacyjny „Punkt krytyczny”- dyskusja z uczniami na temat tego, jak zmienia się klimat ?	– uczeń uczy się określać zależności między działaniami ludzi i zmianami klimatu.
18. Kim jest ofiara? Jakie są dla niej prawne środki ochrony?	– pozyskanie wiedzy na temat konsekwencji prawnych wynikających z łamania prawa. – pozyskanie wiedzy na temat tego jakie prawa ma ofiara i gdzie może szukać pomocy prawniczej.
19. Kreatywność na co dzień.	– kształtowanie pozytywnych postaw wobec kreatywności, – wzmacnianie motywacji do twórczego myślenia.
20. Przyczyny agresywnych zachowań wśród ludzi, jak sobie z nimi radzić.	– poznanie przyczyn agresywnego zachowania ludzi i sposobów jak przeciwdziałać takim zachowaniom, – poznanie różnic między agresją a przemocą, – pozyskani wiedzy, gdzie szukać pomocy dla sprawcy i ofiary.
21. Inny nie znaczy gorszy – postawa tolerancyjna wobec drugiej osoby, która ma inne wyznanie, preferencje seksualne lub jest transpłciowa.	– uświadomienie uczniom, czym jest pojęcie tolerancji, – dyskusja nad błędną interpretacją tego terminu i nadużywaniem go przez media, – uświadamianie uczniom, czy są tolerancyjni i do jakiego stopnia.
22. Empatia – czyli jak zrozumieć innych ludzi?	– wyjaśnienie pojęcia empatia, – rozwijanie zachowań empatycznych, – rozpoznawanie uczuć swoich i innych.
23. O mądrej diecie – jak zadbać o siebie?	– propagowanie wśród uczniów zdrowych nawyków żywieniowych, – mity i fakty na temat zdrowego odżywiania.
24. Co znaczy w dzisiejszych czasach być patriotą ?	– zdefiniowanie patriotyzmu, – dyskusja nad patriotyzmem obecnie, – budzenie postaw patriotycznych u młodych ludzi.
25. Autorytety w moim otoczeniu – kto może być autorytetem?	– uświadomienie uczniom znaczenia roli autorytetu, – próba odpowiedzi na pytanie dlaczego w obecnych czasach mówi się o upadku autorytetów, – dyskusja na temat: Czym się kierować w poszukiwaniu autorytetu?
26. Racjonalne korzystanie z kredytów i pożyczek - dyskusja na temat filmu pt. „Kredyty”.	– uczeń doskonali umiejętność analizy i wyboru najlepszych ofert rynkowych dotyczące instrumentów finansowania o

	niskim poziomie ryzyka
27. Wpływ reklam i środków masowego przekazu na dokonywanie wyborów.	<ul style="list-style-type: none"> – rozwijanie umiejętności krytycznej oceny informacji przekazywanych w środkach masowego przekazu, – zwrócenie uwagi na manipulację w mediach i w reklamie, – problem uzależnienia od mediów (szczególnie Internetu).
28. Przyczyny i skutki zażywania środków psychoaktywnych.	<ul style="list-style-type: none"> – poznanie przyczyn, dla których młodzi ludzie sięgają po narkotyki, – konsekwencje, jakie wiążą się z przyjmowaniem środków odurzających, – miejsca, gdzie osoby uzależnione mogą znaleźć pomoc,
29. Czy potrafię oprzeć się nałogom – trudna sztuka odmawiania.	<ul style="list-style-type: none"> – jak radzić sobie z presją rówieśniczą, – poznanie technik asertywności np. „technika zdartej płyty”
30. Czym jest wielokulturowość i tolerancja dla innych.	– uczniowie kształtują w sobie gotowość na spotkanie z innymi ludźmi, rozwijanie tolerancji i przezwyciężenie uprzedzeń.
31. Cyberprzemoc - jak nie stać się jej ofiarą?	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcie cyberprzemocy i jej rodzaje, – poznanie zasad, które należy przestrzegać, korzystając z Internetu, aby nie stać się ofiarą cyberprzemocy.
32. Jak uchronić się przed psychomanipulacją i wpływem sekt?	– poznanie niebezpieczeństw wynikających z działalności destrukcyjnych grup nieformalnych (subkultur) oraz sekt.
33. Konsekwencje wynikające z nadużycia dóbr naukowych – plagiat.	– poznanie konsekwencji prawnych, jakie ponosi osoba, która dokonuje plagiatu.
34. Jak wspierać osobę w kryzysie?	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie pozyskują wiedzę, jakie działania podejmować a jakie nie wobec osoby w kryzysie. – otrzymują wiedzę na temat miejsc, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc.
35. Współczesna cywilizacja a zagrożenia rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> – poznawanie podstawowych zagrożeń dla współczesnej rodziny, – poznawanie czynników chroniących wspólnotę rodziny.

KLASY TRZECIE:

Tematy lekcji	Cele wychowawcze
1. Przypomnienie zapisów statutu i procedur szkolnych. Wybór samorządu klasowego.	– utrwalenie zapisów wynikających ze statutu szkoły i procedur.
2. „Sprawy dla których warto żyć” - mój system wartości.	- podniesienie poziomu refleksji nad uznawanymi wartościami.
3. Standardy Ochrony Małoletnich. Przemoc w rodzinie. Na czym polega?, gdzie szukać pomocy?	- uświadomienie uczniom, do kogo mogą się zgłosić, gdy są ofiarami przemocy lub jej świadkami.
4. Co znaczy być odpowiedzialnym człowiekiem?	– ustalenie kryteriów odpowiedzialności człowieka.

5. Spotkania towarzyskie w wirtualnym świecie – konsekwencje działania w sieci	– przypomnienie uczniom, czym jest cyberprzemoc i jakie negatywne skutki ze sobą niesie dla psychiki młodego człowieka.
6. Rozpoznajemy nasze mocne i słabe strony. Samopoznanie warunkiem dobrego funkcjonowania.	– poznanie swoich mocnych i słabych stron, rozwijanie samoświadomości, poczucia własnej wartości.
7. Dyskusja z uczniami na podstawie filmu edukacyjnego w ramach „Lekcje ZUS” pt. „Co Ci się należy, kiedy płacisz składki ZUS?”	– uczniowie poznają, jakie świadczenia mogą pozyskać z ubezpieczeń społecznych. Czym charakteryzują ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe.
8. Mój przyszły zawód. Czynniki trafnego wyboru zawodu.	– poznanie własnych zainteresowań i predyspozycji zawodowych, – zapoznanie z czynnikami trafnego wyboru zawodu, – zaktywizowanie do poszukiwania właściwego zawodu i dalszej drogi kształcenia.
9. Moje oczekiwania związane z dorosłym życiem.	– zdobycie wiedzy na temat aspektów życia osoby dorosłej, – uświadomienie własnych atutów dorosłości i konsekwencji z tym związanych.
10. Podejmowanie decyzji.	– uczeń poznaje zasady podejmowania decyzji, – doskonalenie umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji w oparciu o posiadane informacje i ocenę skutków własnych działań.
11. Jak wspierać osobę, która ma myśli samobójcze?	– Pozyskiwanie informacji praktycznych jak wspierać osobę w kryzysie i gdzie szukać pomocy
12. Jak radzić sobie ze stresem w sytuacji zadaniowej?	– zdobycie umiejętności niwelowania negatywnych skutków stresu, – poznanie technik relaksacyjnych.
13. Jak uczyć się skutecznie?	– poznanie technik efektywnego uczenia (ćwiczenia na koncentrację, techniki zapamiętywania np. „technika haków”, mapy myśli), – podniesienie efektów pracy umysłowej.
14. Efektywne zarządzanie czasem.	– rozwijanie umiejętności gospodarowania czasem – planowanie i wyznaczanie celów metodą SMART, – zastosowanie w praktyce umiejętności ustalania priorytetów z uwzględnieniem kryteriów ważności i pilności.
15. Jak skutecznie poruszać się po rynku pracy? Jak napisać poprawnie list motywacyjny i curriculum vitae?	– umiejętność poszukiwania, zdobywania i zachowania pracy, – pozyskanie umiejętności sporządzania dokumentów określonych procedurą ubiegania się o pracę.
16. Jakie są konsekwencje czynów karnych popełnionych przez nieletnich?	– poznawanie konsekwencji prawnych wynikających z czynów karnych popełnianych przez nieletnich.
17. Przemoc w szkole, konsekwencje prawne.	– poznawanie konsekwencji prawnych wynikających ze stosowania przemocy w szkole – uczyć się jak się zachować gdy jest się świadkiem przemocy.

18. System wartości współczesnego człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> – wzbudzanie refleksji nad istotą człowieczeństwa, – zwrócenie uwagi na wartości.
19. Poszanowanie godności własnej i drugiego człowieka jako priorytetowe zadanie.	<ul style="list-style-type: none"> – zrozumienie godności ludzkiej.
20. Zadaniowe rozwiązywanie konfliktów.	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie uczą się jak prowadzić rozmowy i konstruktywnie rozwiązywać spory, – rozwijanie kompetencji z zakresu rozwiązywania konfliktów, z zastosowaniem negocjacji i mediacji.
21. Od czego zależą dobre relacje z innymi ludźmi?	<ul style="list-style-type: none"> – zdobycie wiedzy i umiejętności na temat nawiązywania i utrzymywania kontaktów z innymi.
22. Stereotypy – postawy wobec mniejszości narodowych.	<ul style="list-style-type: none"> – rozwijanie w uczniach gotowości na spotkania z innymi ludźmi, – rozwijanie tolerancji oraz przezwyciężanie uprzedzeń.
23. Manipulacja i perswazja w środkach masowego przekazu.	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie dowiadują się, w jaki sposób działają mechanizmy manipulacji i jak się przed nimi bronić.
24. "Wehikuł czasu. Jak i dlaczego zmienia się klimat?"	<ul style="list-style-type: none"> – uczeń potrafi określić, w jaki sposób człowiek wpływa na zmiany klimatu.
25. Konsumpcyjny model życia i eksploatacji zasobów naturalnych, jako przyczyna zmian klimatu.	<ul style="list-style-type: none"> – uświadomienie uczniom praktyk życia codziennego, które wiążą się z nieracjonalną konsumpcją zasobów, – uświadomienie uczniom, że zmiany nawyków życia są niezbędne, aby powstrzymać negatywne procesy związane ze zmianą klimatu ich konsekwencjami dla środowiska, planety i ludzi.
26. Ubezpieczenia osobowe i majątkowe - świadome wybory – dyskusja z uczniami na temat filmu pt.: „Ubezpieczenia”.	<ul style="list-style-type: none"> – uczeń otrzymuje wiedzę, jakie są rodzaje ubezpieczeń i cele ubezpieczeń społecznych oraz czym zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
27. Miłość - powołaniem każdego człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie dyskutują nad tym, czym jest dla nich miłość? – co to znaczy, że kogoś kochamy, – kształtowanie postawy, w której miłość wiąże się z odpowiedzialnością.
28. Inteligencja emocjonalna – jak ją rozwijać u siebie i innych.	<ul style="list-style-type: none"> – rozwijanie samoświadomości własnych emocji, – wyjaśnienie pojęcia inteligencji emocjonalnej i elementów, które sprzyjają jej rozwojowi.
29. Kochać Polskę.	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie poznają, czym jest patriotyzm w praktyce.
30. Sukces-porażka. Czynniki motywujące do działania	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie poznają czym jest motywacja i jak ją w sobie rozwijać. – uczniowie uczą się jak pozytywnie myśleć
31. Role grupowe.	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie poznają pojęcie roli grupowej, różne sposoby wspierania zespołu i budują swoją samoświadomość w tym zakresie.
32. Portale społecznościowe w naszym życiu - plusy i minusy	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie poznają mocne i złe strony Internetu i uczą się jak

bezpiecznie z niego korzystać.

KLASY CZWARTE:

Tematy lekcji	Cele wychowawcze
1. Przypomnienie dokumentów, procedur szkolnych, które regulują pracę szkoły.	– utrwalenie zapisów wynikających ze statutu szkoły i procedur.
2. Standardy Ochrony Małoletnich. Procedury reagowania na przemoc w szkole.	– jak wspierać i pomagać osobom, które doświadczają przemocy?
3. Kim jestem w Internecie? Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za zamieszczane w sieci informacje	– omówienie z uczniami konsekwencji wynikających ze stosowania cyberprzemocy w Internecie.
4. Umiejętność planowania wypoczynku.	– uczniowie pozyskują wiedzę jak efektywnie gospodarować swoim czasem i aktywnie spędzać wolny czas.
5. Film „Można panikować”- dyskusja z uczniami nad zagrożeniami wynikającymi ze zmian klimatycznych.	– uświadomienie uczniom jak ważne i wartościowe jest dbanie o środowisko przez każdego z nas.
6. Jak podejmować decyzje?	– zapoznanie się z etapami podejmowania decyzji.
7. Moda na „dopalacze”- o groźnych skutkach zażywania substancji psychoaktywnych.	– uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających ze stosowania dopalaczy.
8. Wybór zawodu z uwzględnieniem celów osobistych i zapotrzebowania rynku pracy.	– poznanie własnych zainteresowań i predyspozycji zawodowych, – zapoznanie z czynnikami trafnego wyboru zawodu, – zaktywizowanie do poszukiwania właściwego zawodu i dalszej drogi kształcenia.
9. Sposoby poszukiwania pracy.	– zdobycie wiedzy na temat metod i sposobów poszukiwania pracy.
10. Jak napisać poprawnie list motywacyjny i curriculum vitae?	– umiejętność poszukiwania, zdobywania i zachowania pracy, – pozyskanie umiejętności sporządzania dokumentów określonych procedurą ubiegania się o pracę.
11. Jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej ?	– zdobycie wiedzy na temat sposobów efektywnego przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej
12. Stres - wróg czy przyjaciel?	– zdobycie umiejętności niwelowania negatywnych skutków stresu, – poznanie technik relaksacyjnych.
13. Techniki efektywnego uczenia się?	– poznanie technik efektywnego uczenia (ćwiczenia na koncentrację, techniki zapamiętywania np. „technika haków”, mapy myśli), – podniesienie efektów pracy umysłowej.
14. Jak radzić sobie z krytyką?	– uczniowie uczą się, jak przyjmować krytykę i jak w pozytywny sposób ją wyrażać.
15. Jak nie mylić szczerości z bezczelnością- skuteczna	- uczniowie poznają zasady skutecznej komunikacji, komunikat

komunikacja.	„ja”, aktywne słuchanie.
16. Planowanie wydatków, zarobków, doradztwo finansowe.	– uczniowie potrafią gospodarować posiadanymi środkami finansowymi i oszczędzać.
17. Przygotowania do balu studniówkowego.	– uświadomienie zasad savoir-vivre na przyjęciu, – zapoznanie uczniów z regulaminem balu studniówkowego.
18. Prawo na szkolnym korytarzu i w życiu codziennym młodzieży.	- uczniowie poznają podstawowe zasady prawa i zyskują wiedzę, gdzie szukać konkretnych przepisów.
19. Czym jest plagiat i piractwo. Podstawowe zagadnienia prawa autorskiego.	– uczniowie zdobywają wiedzę na temat praw autorskich i poznają konsekwencje prawne wynikające z ich łamania.
20. Jak reagować na przestępstwa elektroniczne?	– uczniowie zdobywają wiedzę, jak zachować się, gdy jesteś świadkiem przestępstwa elektronicznego.
21. Fazy miłości i małżeństwa.	– zdobycie wiedzy i umiejętności na temat nawiązywania i utrzymywania kontaktów z bliskimi osobami, – uzyskanie wiedzy na temat faz w miłości i małżeństwie, uczniowie dyskutują nad tym, czym jest dla nich miłość? – co to znaczy, że kogoś kochamy, – kształtowanie postawy, w której miłość wiąże się z odpowiedzialnością.
22. Każdy inny, wszyscy równi. Czy jestem człowiekiem tolerancyjnym?	– rozwijanie w uczniach gotowości na spotkania z innymi ludźmi, – rozwijanie tolerancji oraz przezwyciężanie uprzedzeń.
23. Sens życia – jak żyć, by być spełnionym?	– uczniowie dzielą się swoimi refleksjami, czym dla nich jest sens życia.
24. Empatia - zrozumieć innych.	– uczniowie uzyskują wiedzę, czym jest empatia, neurony lustrzane i dlaczego tak ważne jest rozwijanie empatii od najmłodszych lat.
25. Przedstawienie uczniom wymagań dotyczących egzaminu maturalnego.	– przypomnienie i zaktualizowanie uczniom przepisów dotyczących egzaminu maturalnego.
26. Uległość, asertywność, agresja – analiza postaw.	- uczniowie zdobywają wiedzę, czym się charakteryzuje postawa uległa, asertywna czy agresywna.
27. Formy oszczędzania i inwestowania – dyskusja z uczniami na temat filmu pt.: „Oszczędzanie i inwestowanie”.	- uczeń potrafi wskazać zalety i wady oszczędzania oraz inwestowania w bezpieczne instrumenty finansowe.
28. Depresja, nerwice i inne choroby cywilizacyjne - czym są i jak sobie z nimi radzić ?	- uczniowie otrzymują wiedzę, czym objawia się depresja, nerwica i jakie są inne choroby cywilizacyjne, - uczniowie otrzymują informację, gdzie należy szukać pomocy dla siebie, swoich bliskich i jak wspierać osoby z najbliższego otoczenia, które chorują.
29. Jak skutecznie dyskutować i współpracować w grupie.	– uczniowie zdobywają wiedzę, przez praktyczne ćwiczenia, jak dyskutować i współpracować w grupie.
30. Zagrożenia XXI wieku - przyczyny i skutki wstępowania do destruktywnych grup nieformalnych i sekt oddziaływujących w szczególny sposób na umysły i uczucia	– uczniowie poznają niebezpieczeństwa wynikające z działalności destrukcyjnych grup nieformalnych w tym sekt, – kształtowanie postawy odpowiedzialności za dokonywane

młodych ludzi.	wybory i rozwijanie umiejętności asertywnej odmowy.
31. Nasza prywatność a świat wirtualny.	<ul style="list-style-type: none"> – uczniowie zdobywają wiedzę ,jak chronić swoją prywatność w świecie wirtualnym – tworzenie wraz z uczniami netykiety- zasady zachowania w Internecie
32. Rodzicielstwo a kariera zawodowa.	<ul style="list-style-type: none"> – uświadomienie wzajemnego oddziaływania pracy zawodowej i życia rodzinnego, – poznanie podstawowych zasad umiejętnego łączenia ról rodzicielskich z życiem zawodowym, – próba przekonania, że sukces w obu dziedzinach jest możliwy.

Program został zmodyfikowany przez zespół:

Data modyfikacji 20.09.2024 r.

Dorota Makles, Magdalena Nitkowska i Rafał Wysocki